

VANTAAN KAUPUNKI TALOUSSUUNNITELMAN LAADINTAOHJE 2020-2023

Kaupunginhallitus 29.4.2019

Sisällys

1	Taloussuunnitelman 2020 - 2023 valmistelun lähtökohdat.....	1
1.1	Uusi Vantaa organisaatio.....	1
1.2	Taloussuunnitteluprosessi.....	1
1.3	Toimintaympäristön muutokset	5
1.3.1	Väestöennuste	5
1.3.2	Yleiset talousnäkymät.....	5
1.3.3	Kuntatalouden kehitys.....	6
1.4	Taloussuunnitelman laadintaa ohjaavia periaatteita.....	8
1.4.1	Taloussuunnitelman laadinnan lähtökohdat	8
1.4.2	Talousarvion ja -suunnitelman laadintaa sekä seuranta koskeva lainsäädäntö	8
1.4.3	Toimintaa kuvaavien tietojen avaaminen julkisiksi.....	9
1.4.4	Toiminnallisen tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden kehittäminen.....	9
1.5	Riskienhallinta.....	10
2	Kehyksen valmistelu	11
3	Valtuustokauden strategian 2018–2021 toteuttaminen	11
3.1	Strategiatyön malli	11
3.1.1	Raportointi ja seuranta.....	12
3.1.2	Strategiaa toteuttavat ohjelmat.....	12
3.2	Sitovat tavoitteet	13
3.3	Toimialojen tavoitteet.....	13
3.4	Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset	14
3.5	Laadunarviointi ja kehittäminen.....	14
3.6	Yhteenvedo toimialojen käyttötalousosan sisällöstä	14
4	Henkilöstö- ja koulutussuunnitelman laadintaohje 2020-2023	15
4.1	Lähtökohdat ja tarkoitus	15
4.2	Laatiminen ja kokoaminen	15
4.2.1	Henkilöstö- ja henkilöstömenosuunnitelman laatiminen.....	16
4.2.2	Koulutussuunnitelman laatiminen	16
4.2.3	Suunnitelmien kokoaminen ja käsittely.....	17
4.2.4	Suunnitelmien seuranta sekä tehtäviin ja virkoihin liittyvät muutokset	18
4.3	Henkilöstö- ja koulutussuunnitelman tietopohja	18
5	Taloussuunnitelman ja talousarvion laadinta ja perustelut.....	19
5.1	Toiminta ja talous.....	19
5.2	Käyttötalousosan budjetointiperiaatteet ja sisältö.....	19
5.2.1	Talousarvion tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut.....	20
5.2.2	Käyttötalouden budjetointiohjeet.....	20
5.2.3	Sisäinen vuokra ja toimitilojen tarkistaminen.....	23

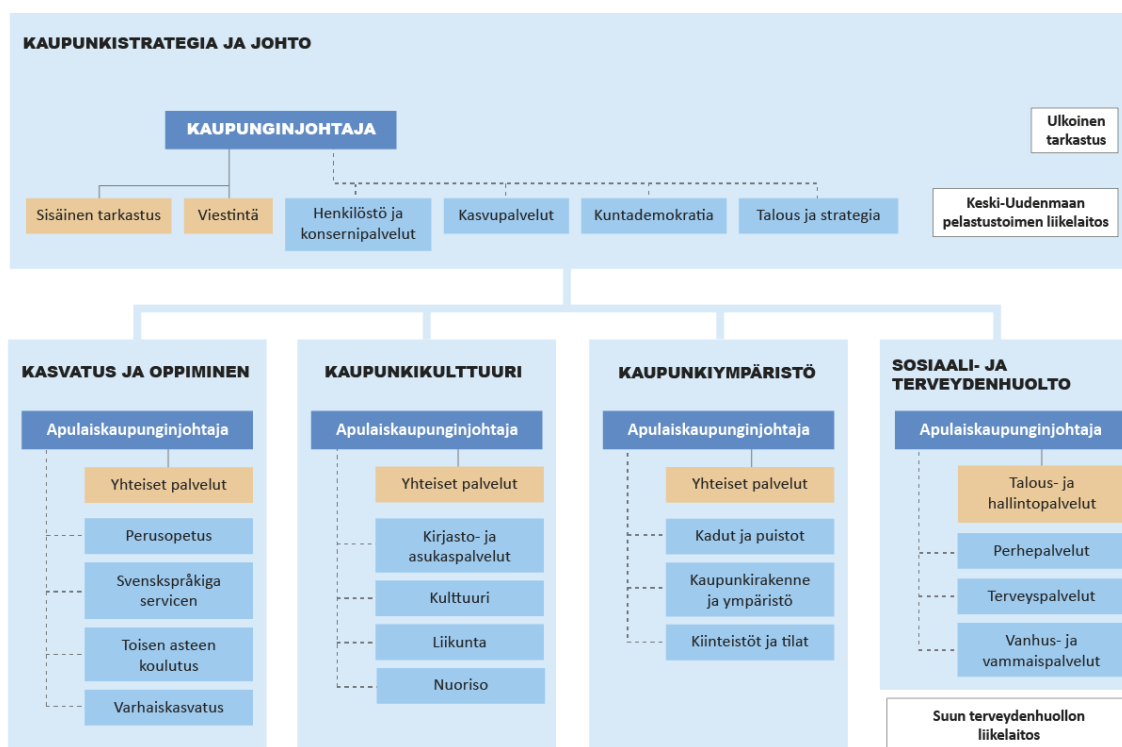
5.2.4	Projektien budjetointi ja seuranta.....	24
5.2.5	Suunnitelman mukaiset poistot	24
5.2.6	Arvonlisävero	25
5.2.7	Taloussuunnitelmavuosien 2020–2022 budjetointi	25
5.2.8	Toimialojen taloussuunnitelmien tarkistaminen	25
5.3	Investoinnit.....	26
5.3.1	Investointiosan hankeryhmät	26
5.3.2	Toimitilainvestointien valmistelu	27
6	Tietojärjestelmäinvestointiesitykset ja käyttötalouteen vaikuttavat ICT menot	28
6.1	Tietojärjestelmäinvestoinnit.....	29
6.2	Käyttötalous.....	29
6.3	Tukea valmisteluun ICT-palvelukoordinaattoreilta.....	30
7	Liikelaitoksen talousarvion ja -suunnitelman valmistelu	30
8	Konserni kunnan talousarviossa.....	31
8.1	Konsernin vastuut ja velvoitteet	32
8.2	Tytäryhteisöille asetettavat tavoitteet.....	33
9	Budjetointijärjestelmä	33
9.1	Järjestelmän rakenne	33
9.2	Suunnitteluhierarkian ylläpito	34
9.3	Talousarvioprosessin päävaiheet SAP järjestelmässä.....	34
10	Liitteet	35

1 Taloussuunnitelman 2020 - 2023 valmistelun lähtökohdat

1.1 Uusi Vantaa organisaatio

Vantaa kaupungin uusi organisaatorakenne astuu voimaan 1.1.2020 alkaen. Taloussuunnitelma 2020–2023 laaditaan uuden organisaation mukaisille palvelualueille.

Vantaan kaupungin toimialat, palvelualueet ja yhteiset palvelut

1.2 Taloussuunnitteluprosessi

Talousarvioprosessin käynnistyessä keväällä 2019 ei tiedossa ole vielä tulevien palvelualueiden alaisen toiminnan palveluyksikkö- ym. rakenteita. Tämän vuoksi vuonna 2019 tapahtuva talousarviovalmistelu tehdään seuraavalla vaiheistuksella:

- Nykyorganisaation mukaiset tulosalueet ja muut tiedossa olevat toiminnot siirretään kehysvaiheen laskelmissa keväällä 2019 hyväksyttävän uuden hallintosäännön mukaisesti uusien palvelualueiden ja erikseen nimettyjen yksikköjen alle.
- Tämä väliaikainen organisaatorakenne viedään SAPin budjetointiin toukokuussa, jonka jälkeen budjetointi voidaan aloittaa suunnittelujärjestelmään.
- Budjetti viedään päätöksentekoon asti kevään kehysvaiheessa käytettävän organisaatorakenteen mukaisesti, jolloin budjetointi tehdään nykyisille tulosalueille ja niiden alaisille rakenteille. Uusien palvelualueiden budjettiluvut muodostuvat niiden summana.
- Lopulliset organisaatiomuutokset tarkennetaan käyttösuunnitelmavaiheessa
 - Siirrot toimialojen välillä
 - Siirrot ja muutokset palvelualueiden välillä
 - Palvelualueiden yksikkörakenteet

- Vuoden 2020 käyttösuunnitelmat muokataan lopullisen organisaation mukaisiksi marras-/joulukuussa 2019.
- Palvelualueiden alla olevat organisaatiohieharkiatasot viimeistellään SAPin hierarkioihin vasta vuoden 2020 alkupuolella.

Vuosikello 2019

Alla on listattu taloussuunnitelman 2020–2023 laadintaprosessin keskeiset päivämäärät. Yksityiskoh-
tainen listaus prosessin valmisteluakataulusta on liitteessä 1.

	<u>Pvm</u>
Maaliskuu	
Kaupunginvaltuuston iltakoulu; toimintaympäristöanalyysit toimialoittain	14.3.2019
Huhtikuu	
Toimialojen kehysneuvottelut	
Konserni- ja asukaspalvelut ja kaupunginjohtajan toimialat	15.4.2019
Sosiaali- ja terveystoimen toimiala	17.4.2019
Sivistystoimen toimiala	18.4.2019
Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala	23.4.2019
Kaupunginhallitus; taloussuunnitelman laadintaohjeen käsittely	29.4.2019
Toukokuu	
Kaupunginvaltuuston selostustilaisuus; toimialojen katsaukset	9.5.2019
Kaupunginvaltuuston seminaari	16.-17.5.2019
Kaupunginvaltuuston lähetekeskustelu	20.5.2019
Kesäkuu	
Kaupunginhallitus; kehyspäättös ja luonnokset sitoviksi tavoitteiksi	3.6.2019
Kaupunginvaltuusto; kehys ja sitovat tavoitteet tiedoksi	17.6.2019
Elokuu	
Toimialojen budjettineuvottelut (sis. alustavat toimialan talousarviotekstit)	
Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala	20.8.2019
Sosiaali- ja terveystoimen toimiala	21.8.2019
Konserni- ja asukaspalvelut ja kaupunginjohtajan toimialat	27.8.2019
Sivistystoimen toimiala	29.8.2019
Syyskuu	
Kaupunginvaltuuston seminaari	5.9.2019
Lautakuntakäsittelyt, viikko 38	16.-18.9.2019
Kaupunginvaltuuston iltakoulu; investointiohjelma, yhtiöesittelyt	26.9.2019
Toimielimen talousarvioesityksen tekstit ja tunnusluvut sekä talousarviokir- jan investointiosan materiaalit taloussuunnitteluun	6.9.2019 Kajo, Konsas 13.9.2019 Mato, Sivi, Sos- ter
Lokakuu	
Kaupunginjohtajan talousarvioesitys (YTR, lehdistö, TS-info 1)	7.10.2019
TS-info 2; toimialojen TS-esitykset	10.10.2019
Valtuustoryhmät palauttavat talousarviota koskevat selvityspyynnöt	14.10.2019
Toimialojen vastaukset selvityspyyntöihin julkaistaan Extranetissä	18.10.2019
Valtuustoryhmät palauttavat muutosesitykset talousarvioon (korilista)	22.10.2019
Koonti muutospyyntöistä lähetetään neuvottelijoille (korilista)	23.10.2019
Kommentit korilistan muutospyyntöistä toimialoilta taloussuunnitteluun	24.10.2019
Valtuustoryhmien välinen TS-neuvottelu ja kaupunginhallituksen talousar- vioesitys	28.10.2019
Marraskuu	
Kaupunginvaltuusto; TS 2020–2023 päätös, veroprosenttipäätökset	11.11.2019
Käyttösuunnitelmat ja työohjelmat 2020 käsitelty lauta- ja johtokunnissa	31.12.2019

1.3 Toimintaympäristön muutokset

1.3.1 Väestöennuste

Väestöennuste laaditaan vuosittain. Sitä tehtäessä otetaan huomioon edellisten vuosien väestökehitys ja arvioidaan tulevan kehityksen suuntaa. Koko kaupungin tasolla ennuste ulottuu vuoteen 2045 ja kaupunginosatasolla vuoteen 2029. Väestöennuste valmistuu sen jälkeen, kun kaikki vuotta 2018 koskevat väestörakenne- ja väestömuutostiedot on saatu Tilastokeskuksesta.

Väestöennuste antaa kehitysnäkymän, jonka avulla toimialat voivat mitoittaa palvelunsa ja niiden vaatimat kustannukset kaupungin taloussuunnitelmassa ja varautua myös suunnitelmaa pidemmällä aikavälillä väestörakenteessa ja -määrässä tapahtuvien muutosten edellyttämiin kustannusmuutoksiin. Väestöennuste on käytettävissä kesäkuussa osoitteessa:

http://www.vantaa.fi/hallinto_ja_talous/tietoa_vantaasta/tilastot_ja_tutkimukset/vaesto_ja_ennuste

Vuoden 2020 talousarviota ja vuosien 2020–2023 taloussuunnitelmaa laadittaessa otetaan lisäksi huomioon kunnassa asuvan ruotsinkielisen väestön määrä ja ikärakenteen kehitys siten kuin se on ennustettu "Vantaan väestöennuste 2018. Ruotsinkielisen väestön ennuste" -raportissa, ja vieraskielisen väestön määrä, ikärakenteen ja kieliryhmittäisen rakenteen kehitys siten kuin se on ennustettu "Helsingin seudun vieraskielisen väestön ennuste 2015–2035" -raportissa. Molemmat raportit ovat käytettävissä samassa osoitteessa kuin yleinen väestöennustekin.

1.3.2 Yleiset talousnäkymät

Valtiovarainministeriön kevään 2019 taloudellisen katsauksen mukaan Suomen kansantalous kasvoi viime vuonna 2,3 %. Ennusteen mukaan Suomen talouskasvu hidastuu kuluvana vuonna selvästi eli kasvu on 1,7 % edelliseen vuoteen verrattuna. Tämä on seurausta asuinrakennusinvestointien kääntymisestä laskuun sekä ulkomaankaupan kasvun hidastumisesta. Suomen talouden kasvu hidastuu lähivuosina edelleen haastavassa kansainvälisessä ympäristössä alle 1,5 prosentin vuosikasvuvauhtiin.

Nopean talouskasvun vetämänä työttömyys on alentunut lähelle rakenteellisen työttömyyden tasoa. Sen seurauksena ansiotason nousu kiihtyy ennustejaksolla, mikä osaltaan parantaa kotitalouksien ostovoimaa, mutta lisää yritysten kustannuksia. Julkinen talous tasapainottuu vuosikymmenen vaihteessa. Julkisen talouden sektoreista valtionhallinto ja paikallishallinto ovat kuitenkin edelleen alijäämäisiä. Julkinen talous alkaa jälleen heikentyä 2020-luvun alkuvuosina, kun sopeutustoimet päättyvät ja talouskasvu hidastuu.

Maailmantalouden kasvu hidastuu laajalla rintamalla. Erityisesti Euroopassa kasvunäkymät ovat vaiementuneet nopeasti. Saksassa teollinen tuotanto supistui viime vuoden lopulla pitkälti autoteollisuuden ongelmien takia ja viennin kasvu pysähtyi vuoden lopulla. Brexitiin liittyvä epävarmuus vaimentaa Ison-Britannian kasvunäkymiä. Euroalueen kasvu hidastuu tänä vuonna 1,1 prosenttiin vuodenvaihteen tilapäisten häiriöiden seurauksena, mutta elpyy ensi vuonna noin puoleentoista prosenttiin. Yhdysvaltojen talous on vahvassa vireessä, mutta talouskasvu hidastuu lähivuosina lähemmäksi potentiaalista kasvua. Kasvua ylläpitävät erityisesti yksityinen kulutus ja yksityiset investoinnit. Työllisyysilanne on erittäin hyvä. Ulkomaankauppaa varjostaa erityisesti jännitteet Kiinan kanssa, joskin alkuvuoden kuluessa on ilmaantunut merkkejä kiistan lieventymisestä. Maailmankauppa hidastui vuoden 2018 lopulla nopeasti. Erityisesti nousevien talouksien tuonti hidastui voimakkaasti. Tähän mennessä pystytetyt kaupan esteet ovat jo ehtineet hidastaa maailmankaupan kasvua.

Suomessa yksityisen kulutuksen kasvu jatkuu vahvana vuonna 2019 kotitalouksien käytettävissä olevien tulojen kasvun tukemana. Käytettävissä olevien tulojen kasvua ylläpitävät hyvä työllisyyden kehitys sekä kiihtyvä ansiotason nousu. Edelleen hitaana pysyttelevän inflaation ansiosta myös reaalityulojen kasvu jatkuu nopeana. Yksityisten investointien kasvu jää vaisuksi. Erityisesti uusien asuntojen rakentaminen vähenee voimakkaasti. Vaikka maailmantalouden kasvunäkymät ovat heikentyneet, suurten suomalaisten teollisuusyritysten investointisuunnitelmat ovat hyvässä kasvussa. Tuotannollisten investointien kasvu lisää myös yritysten rakennusinvestointeja. Suomen viennin kasvua hidastaa ennustejaksolla maailmankaupan hidastuva kasvu. Vientikysynnän kehitystä varjostaa erityisesti euroalueen vaisu talouskasvu.

Vuonna 2019 ansiotaso nousee 2,8 %. Ansiotason nousua 3,3 prosenttiin v. 2020 kiihdyttää kiristyvät työmarkkinat, mikä purkautuu kasvaviin liukumisiin. Myös julkisen sektorin lomarahojen palautuminen vaikuttaa ansiotason nousua kiihdyttävästi. Vuonna 2021 ansiotaso nousee 3,1 %.

Vuonna 2020 talouskasvu hidastuu 1,4 prosenttiin. Vuonna 2020 palkkasumman kasvua ylläpitää ansioiden kiihtyvä nousu. Sen sijaan työllisten määrän kasvu hidastuu. Inflaation hienoinen kiihtyminen hidastaa kotitalouden käytettävissä olevien reaalityulojen nousua, mikä hidastaa yksityisen kulutuksen kasvua.

Vuoden 2018 inflaatio oli 1,1 prosenttia. Ennuste kuluvan vuoden inflaatioksi on 1,2 %. Ansiotason noustessa palveluiden hintojen odotetaan nousevan edellisvuotta nopeammin. Koska tavaroiden hintojen vaikutus inflaatioon jää kuitenkin vuoden 2018 tavoin negatiiviseksi, pohjainflaatio pysyy maltillisena. Inflaatiopaineiden odotetaan kokonaisuutena kasvavan hitaasti ennustejaksolla.

Kuva 1: Kokonaistaloudelliset ennusteet, prosenttia

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
BKT, määrän muutos	2,7	2,3	1,7	1,4	1,2	1,0	0,7
Kuluttajahintaindeksin muutos	0,7	1,1	1,2	1,5	1,7	1,8	1,8
Ansiotasoindeksin muutos	0,2	1,8	2,8	3,3	3,1		
Työttömyysaste	8,6	7,4	6,3	6,1	6,0	6,1	6,3
Työllisyysaste	69,6	71,7	72,7	73,2	73,6	73,5	73,3

Lähde: Vuodet 2017–2018 Tilastokeskus, vuosien 2019–2023 ennusteet VM 4.4.2019

1.3.3 Kuntatalouden kehitys

Kevään 2019 julkisen talouden suunnitelman (JTS) yhteydessä laadittiin Kuntatalousohjelma 2020–2023. Ohjelma syventää julkisen talouden suunnitelman kuntataloutta koskevaa arviointia.

Kuntatalous heikkeni vuonna 2018 varsin selvästi edellisvuoteen verrattuna. Kuntatalouden toimintakate heikkeni noin 0,9 mrd. euroa ja vuosikate noin 1,3 mrd. euroa edellisvuodesta. Kuntatalouden vuosikate ei riittänyt täysin kattamaan tuloksen näkökulmasta poistoja ja arvonalentumisia eikä rahoituksen näkökulmasta nettoinvestointeja. Koko kuntatalouden tilikauden tulos oli tilinpäätöstietojen perusteella vain noin 7,5 milj. euroa positiivinen, kun vuonna 2017 vastaava luku oli noin 1,3 mrd. euroa. Kuntien lainakanta kasvoi noin 600 milj. euroa yhteensä 16,7 mrd. euroon eli 3 051 euroon/asukas.

Kuntatalouden vuosikatteen heikkeneminen johtui ennen kaikkea kuntien toimintakatteen heikkene- misestä, jota selittää kuntien toimintakulujen kasvu, ja verotulojen vähenemisestä poikkeuksellisen

hyvän edellisvuoden jälkeen. Vuonna 2018 kuntien verokertymää pienensivät vuodelta 2017 maksetut ennätysellisen suuret ennakonpalautukset sekä vuonna 2017 sovellettujen veronsaajaryhmien jako-osuuksien oikaisu. Lisäksi kuntien palkkausmenoja nostivat vuonna 2018 kunta-alan sopimusneuvotteluissa sovitut korotukset. Kuntatalouden kehitystä edellisvuoteen verrattuna heikentää se, että vuosi 2017 oli kuntataloudessa poikkeuksellisen vahva: toimintamenojen kasvu oli erittäin maltillista ja verotulot kasvoivat osittain kertaluontoisten tekijöiden seurauksena.

Kuntien talouden osalta merkillepantavaa on negatiivisen vuosikatteen kuntien lukumäärän kasvu. Vuonna 2018 negatiivisen vuosikatteen kuntia oli kaikkiaan 38, kun vuotta aikaisemmin niitä oli vain neljä. Tuloksen osalta tasapainoisia kuntia, joissa vuosikate riitti poistojen kattamiseen, oli vain noin kolmasosa kunnista. Alijäämäisten kuntayhtymien määrä ja kuntayhtymien taseeseen kertyneen alijäämän määrä ovat vähentyneet jo useamman vuoden ajan, mutta tämä kehitys näyttää nyt pysähtyneen.

Kuluvana vuonna kuntatalouden toimintakuluja kasvattavat palvelutarpeen kasvun lisäksi kunta-alan palkankorotukset sekä lomarahaleikkauksen päättyminen. Kunta-alan sopimuskorotukset nostavat kuntatalouden palkkasummaa keskimäärin 2,4 prosenttia vuonna 2019. Lomarahaleikkauksen päättyminen nostaa työvoimakustannuksia arviolta 1,1 prosenttia jo kuluvana vuonna ja 0,4 prosenttia vuonna 2020.

Kuntatalouden toimintakulut jatkavat kasvuaan vuosina 2019–2023. Kuntatalouden toimintakulujen kasvupaine aiheutuu väestön ikärakenteen muutoksesta, mikä kasvattaa hoito- ja hoivamenoja. Maa- ja sote-uudistuksen kaatumisen vuoksi sosiaali- ja terveyspalvelujen menojen kasvattava paine kohdistuu kuntatalouteen myös vuodesta 2021 eteenpäin. Koko kuntatalouden tasolla kuntien menojen kasvupainetta vaimentaa koulutuspalvelujen tarpeen väheneminen, mikä on seurausta syntyvyyden laskusta. Toimintakulujen kasvua lisää se, että ansiokehityksen odotetaan hieman kiihtyvän työmarkkinoiden palkankorotuspaineiden vuoksi.

Kuntatalouden menoja lisäävät lähivuosina myös rakennus- ja infrainvestoinnit. Tuoreimpien kuntien ja kuntayhtymien talousarvio- ja suunnitelmätiedonkeruun tietojen perusteella kuntatalouden investointipaineet ovat erittäin suuret. Sairaaloita ja kouluja rakennetaan edelleen vauhdikkaasti ja myös kasvukeskusten infrainvestoinnit jatkuvat vilkkaana.

Kuntatalouden tuloista yli puolet muodostuu verotuloista. Talouden suotuisasta suhdannetilanteesta huolimatta kuntien verotulot laskivat vuonna 2018 edellisvuoteen verrattuna, mikä johtui muun muassa poikkeuksellisen suurista ennakonpalautuksista, kuntien jako-osuuden tarkistuksesta alaspäin ja yhteisöveroon vuonna 2017 kohdistuneesta suuresta kertaerästä. Kuluvana vuonna verotulojen kasvu on ripeää. Kunnallisverotulojen arvioidaan kasvavan yli 6 prosenttia. Muutosta vuoteen 2018 verrattuna kasvattavat palkkasumman kasvu, edellisvuoden poikkeuksellisen suuret ennakonpalautukset sekä kertaluonteinen noin 150 milj. verotulojen lisäys, joka johtuu siirtymisestä verovelvolliskohtaiseen verotuksen valmistumiseen. Tämän seurauksena jäännösverojen maksu aikaistuu, mikä kasvat-
taa vuoden 2019 verotuloja.

Vuonna 2020 kuntien saamat valtionosuudet kasvavat merkittävästi. Suurin osa valtionosuuden kasvusta johtuu kilpailukyky sopimukseen liittyvien määräaikaisten lakien voimassaolon päättymisestä. Kun kilpailukyky sopimus päättyy vuonna 2019, myös kunnan peruspalvelujen valtionosuuteen kilpailukyky sopimuksen takia tehty vähennys poistuu lomarahasäästön osalta. Kilpailukyky sopimus on leikkannut valtionosuutta osittain kaksinkertaisesti kustannustenjaon tarkistuksen kautta. Tämä kaksinkertainen kiky-leikkaus kompensoidaan kunnille vuosien 2019–2022 osalta yhtenä eränä vuonna 2020. Kilpailukyky sopimuksen voimassaolon päättymisen lisäksi myös indeksikorotusten määräaikai-

nen vuosia 2016–2019 koskenut jäädytys päättyy. Lisäksi valtionosuutta kasvattaa muun muassa kustannustenjaon tarkistus vuoden 2017 toteutuneiden kustannusten pohjalta. Valtionosuuksia kasvatavat kehyskaudella indeksitarkistuksen lisäksi myös verotulomenetysten kompensatiot kunnille.

Lähteet: VM 4.4.2019

1.4 Taloussuunnitelman laadintaa ohjaavia periaatteita

1.4.1 Taloussuunnitelman laadinnan lähtökohdat

Taloussuunnitelman 2020–2023 keskeisenä lähtökohtana on 11.12.2017 kaupunginvaltuustossa hyväksytty Vantaan kaupungin valtuustokauden strategia 2018–2021. Strategian taloustavoitteet mitta-reineen sekä toimialojen taloustavoitteiden toteuttamisen tueksi valmistelemat kehittämiskärjet (strategian liitteenä) muodostavat valtuustokauden talousohjelman. Strategian keskeisinä linjauksina ovat mm. käyttötalouden menokasvun rajaaminen enintään 1,5 prosenttiin per vuosi sekä kaupungin investointien omarahoitussuudelle määritetty yhteensä enintään 500 milj. euron taso vuosille 2018–2021.

Taloussuunnitelma laaditaan luvussa 1.1 esitetyn Uusi Vantaa organisaation mukaisille toimialoille palvelualueille, ja yhteisille palveluille.

Taloussuunnitelman 2020–2023 käyttötalouden ja investointien määrärahojen ja tuloarvioiden kehykset määritetään alustavasti toimialojen kehysneuvotteluissa huhtikuun puolivälissä ja niistä päätetään kaupunginhallituksessa 3.6.2019.

1.4.2 Talousarvion ja -suunnitelman laadintaa sekä seuranta koskeva lainsäädäntö

Kuntalain (410/2015) mukaan kunnan on laadittava kuntastrategia, jossa päätetään kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista ja joka ohjaa taloussuunnitelman ja talousarvion laatimista. Talousarvion ja taloussuunnitelman tulee siten kytkeytyä kuntastrategiaan. Kuntalaissa painotetaan yleisesti kuntakonsernin kokonaisuutta. Uudistetun kuntalain tavoitteena on ollut luoda kokonaisvaltainen näkökulma kunnan toimintaan, jolloin taloudellisen tilanteen arvioimisessa tulisi näkyä peruskunnan talouden lisäksi selkeästi myös kunnan toiminta ja vastuut kuntakonsernina ja kuntayhtymissä.

Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla mahdollinen alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot ja siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

Kunnan toiminnassa ja taloudessa on noudatettava talousarviota. Toimielin ei saa ylittää talousarviossa sille asetettua määrärahaa. Muutoksista talousarvion sitoviin eriin päättää valtuusto, muutokset on esitettävä valtuustolle talousarviovuoden aikana.

Talousarviossa esitettyjen tavoitteiden, määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumista seurataan vuosikolmanneksittain kaupunginhallitukselle ja -valtuustolle laadittavissa osavuositarkastuksissa. Lisäksi taloussuunnittelu kokoa kuukausittain talousraportin kaupungin johdolle ja kaupunginhallitukselle (sis. kaupunki- ja toimialatasot). Kuukausiraportoinnin aikatauluista ja erityisistä raportoinnissa huomioitavista asioista tiedotetaan taloussuunnittelun Intrasivustolla.

Kuntalain 113 § mukaan kunnanhallituksen on laadittava tilikaudelta tilinpäätös. Tilinpäätökseen kuuluvat tase, tuloslaskelma, rahoituslaskelma sekä talousarvion toteutumisvertailu ja toimintakertomus. Talousarvion toteutumisvertailu antaa tietoja kunnan varainkäytöstä kunnan päättäjille, asukkaille ja sidosryhmille. Toteutumisvertailu toteutetaan sillä tarkkuustasolla, jolla valtuusto on määrärahat ja tuloarviot eri toiminnoille hyväksynyt. Kunnan tilinpäätöksestä säädetään kuntalain lisäksi kirjanpitolaisissa. Kirjanpitolain säännösten soveltamisesta antaa ohjeet kirjanpitolautakunnan kuntajaosto.

1.4.3 Toimintaa kuvaavien tietojen avaaminen julkisiksi

Toimialojen toiminnan lähtökohtana ovat avoimuuden ja läpinäkyvyyden periaate ja avoimien rajapintojen käyttö. Toimintaa kuvaavat tiedot avataan julkisiksi siltä osin kuin tietosuojalait sen sallivat. HRI (Helsinki Region Infoshare) -palvelussa on avattu kaupungin ostolaskut vuodesta 2012 alkaen sekä tilinpäätökset, talousarviot ja investointisuunnitelmat vuodesta 2011 alkaen. Toimialat edistävät omalta osaltaan palveluja koskevien tietojen avaamista HRI-palvelussa.

1.4.4 Toiminnallisen tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden kehittäminen

Toiminnallisen tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden kehittäminen Vantaan kaupungin päätöksenteossa ja palveluissa: kohti sukupuolitietoista budjetointia

Toiminnallinen tasa-arvo ja yhdenvertaisuus tarkoittavat sitä, että päätöksenteossa ja palveluissa kiinnitetään huomiota sukupuolten (nainen, mies, muu) tasa-arvon ja kaikkien ihmisten yhdenvertaisuuden (ikä, alkuperä, kieli, vakaumus, perhesuhteet, terveydentila jne.) toteutumiseen tasa-arvolain (609/1986) ja yhdenvertaisuuslain (1325/2014) vaatimalla tavalla. Omassa toiminnassa ei saa olla välitöntä tai välillistä syrjintää ja lisäksi viranomaisten tulee edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta suunnitelmallisesti ja tavoitteellisesti kaikessa toiminnassaan.

Vantaa on sitoutunut tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseen strategiassaan. Tätä työtä ohjaa *Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen Vantaan kaupungin toimintatapana* -suunnitelma 2017–2020 (kaupunginhallitus 14.11.2016 § 8). Suunnitelma on kolmeosainen:

- Työkirja (osa 1, s. 6–84) ohjaa työyhteisöjä ja viranhaltijoita hahmottamaan mitä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyö on nimenomaan heidän työssään. Käytettäväksi mm. koulutuksissa ja itseopiskeluun.
- Varsinainen toiminnallinen suunnitelma (osa 2, s. 97–102) sisältää suunnitteluvälitteet kaikille toimialoille. Toimialat määrittävät kehittämiskohteensa tulosalueittain vuonna 2017.

- Kuvaus Vantaan henkilöstön tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta tavoittelevasta henkilöstöpolitiisesta toiminnasta (osa 3, s. 103–108). Tämä on henkilöstökeskuksen ja ammattijärjestöjen yhteistoimintaa.

Suunnitelmakokonaisuus ja muita tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusasiakirjoja löytyy osoitteesta https://www.vantaa.fi/hallinto_ja_talous/talous_ja_strategia/strategia/tasa-arvo_ja_yhdenvertaisuus.

Sukupuolitietoinen budjetointi tarkoittaa sitä, että sukupuolinäkökulma ja tasa-arvon edistäminen integroidaan talousarviovalmistelun kaikkiin vaiheisiin. Sukupuolen lisäksi mukana voi olla muitakin perusteita, kuten ikä tai alkuperä (ks. yhdenvertaisuuslain 8 §).

Vantaalla toteutettiin vuonna 2018 sukupuolitietoisesta budjetoinnin pilotti kaupunginkirjastossa (sitova tavoite 26/2018). *Tilauksessa tasa-arvo* -raportti sisältää kevyen mallin, jota soveltaen kaikki palvelut voivat aloittaa sukupuolitietoisesta budjetoinnin kehittämisen (ks. linkki edellä).

Kaupungin johtoryhmä 25.2.2019 päätti, että pilotointia jatketaan siten, että ”jokaisen toimialan tulee miettiä vähintään yksi pilottikohde sukupuolitietoiselle budjetoinnille vuodelle 2020; tämän jälkeen arvioidaan, millä aikataululla jatketaan kohti kaupunkitasoista sukupuolitietoista budjetointia”.

Sukupuolitietoisesta budjetoinnista on tulossa lisätietoa ja perehdytystä valmistelijoille.

Toimialoja pyydetään valitsemaan pilottinsa syksyn 2019 kaupunginjohtajan toimialakohtaisiin budjettineuvotteluihin mennessä, jotta pilotit saadaan käynnistymään asianmukaisesti Uudessa Vantaassa vuonna 2020.

Lyhyt esittely kunkin toimialan pilotista sisällytetään budjettineuvottelujen aineistoihin.

1.5 Riskienhallinta

Vantaan kaupungissa riskien arvioinnin tavoitteena on tunnistaa ja arvioida tilanteet, tapahtumat tai tapahtumaketjut, jotka voivat estää saavuttamasta asetettuja tavoitteita, uhata toiminnan jatkuvuutta, aiheuttaa henkilövahinkoja tai omaisuuteen kohdistuvia menetyksiä tai vaikuttaa negatiivisesti organisaation julkisuuskuvaan sekä maineeseen. Merkittävimiksi tunnistetuille tai muutoin toiminnan kannalta keskeisille riskeille määritetään hallintatoimenpiteet ja toimenpiteiden toteutukselle vastuutahot sekä aikataulutus. Toimenpiteiden toteutusta tulee seurata ja arvioida onko niillä saavutettu haluttu vaikutus riskin merkittävyyteen.

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt ohjeen riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan järjestämisen periaatteista Vantaan kaupunkikonsernissa 2.3.2015. Ohjeessa kuvattuja periaatteita noudatetaan Vantaan kaupungin riskienhallinnassa. Tavoitteena on varmistaa, että riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan toimintamalleja sovelletaan yhtenäisin perustein koko organisaatiossa.

Vantaan kaupungissa riskit jaetaan strategisiin, operatiivisiin, taloudellisiin ja vahinkoriskeihin. Riskien tunnistamisessa ja arvioinnissa on huomioitava, että osa riskeistä on kaupunkikonsernin ulkopuolelta tulevia (esimerkiksi toimintaympäristöstä johtuvia), mutta edellä mainittujen lisäksi on tärkeää tunnistaa myös organisaation sisäiset riskit.

Riskienhallintasuunnitelman laatiminen tulee toteuttaa vähintään tulosaluetasolla. Toimialan riskienhallintasuunnitelma pohjautuu sen tulosalueiden laatiin riskien arviointeihin, joista tunnistetaan koko organisaation toiminnan ja tavoitteiden kannalta olennaisimmat ja merkittävimmät riskit.

Riskienhallintasuunnitelman ajantasaisuus tarkastetaan kaksi kertaa vuodessa alempana olevan aikataulun mukaisesti. Aiemmin tunnistetut riskit arvioidaan tässä yhteydessä uudelleen ja erityisesti pyritään arvioimaan, onko jo toteutetuilla riskienhallintatoimenpiteillä saavutettu haluttu vaikutus riskin merkittävyyteen. Mikäli uudelleen arvioinnissa riski osoittautuu edelleen merkittäväksi, tulee pohtia, ovatko määritetyt riskienhallintatoimenpiteet riittäviä ja tarkoituksenmukaisia.

Kaupunkikonsernin tulosalueet raportoivat tunnistamistaan ja arvioimistaan riskeistä organisaationsa johdolle käyttäen tähän laatimaansa riskienhallintasuunnitelmaa. Toimialan ja liikelaitoksen johto käsittelee, arvioi sekä laatii näiden tietojen perusteella arvion organisaatioonsa kohdistuvista merkittävimmistä riskeistä.

Toimiala- ja liikelaitostasoinen riskienhallintasuunnitelma toimitetaan kaupungin rahoitusjohtajalle Pirjo.VanNues@vantaa.fi

9.5.2019 mennessä toimitetaan kevätkaudella päivitetty toimiala- ja liikelaitostasoinen riskienhallintasuunnitelma.

5.12.2019 mennessä toimitetaan syyskaudella päivitetty toimiala- ja liikelaitostasoinen riskienhallintasuunnitelma sekä arvio riskienhallinnassa onnistumisesta ja selonteko organisaation sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestelyistä.

Yllä mainitut raportit käsitellään kaupungin riskienhallinnan ohjausryhmässä ja näiden tietojen perusteella laaditaan vuosittain arvio kaupunkiin ja sen toimintaan kohdistuvista merkittävimmistä riskeistä. Riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan keskeisimmät johtopäätökset esitetään vuosittain myös tilinpäätöksessä.

2 Kehyksen valmistelu

Kaupunginhallitus päättää 3.6.2019 taloussuunnitelman kehyksestä. Kehyspäätos annetaan toimialoille käyttötalouden osalta toimintatuottojen sekä -menojen ja investointien osalta.

Toimialat esittävät kehysneuvottelujen yhteydessä toimialansa osalta sitovuustasot valtuustoon nähdessä. Kehyspääatoksen jälkeen valmistelu jatkuu toimialoilla ja se noudattaa luvun 1.2 mukaista etenimistä eri päätöksentekovaiheisiin.

3 Valtuustokauden strategian 2018–2021 toteuttaminen

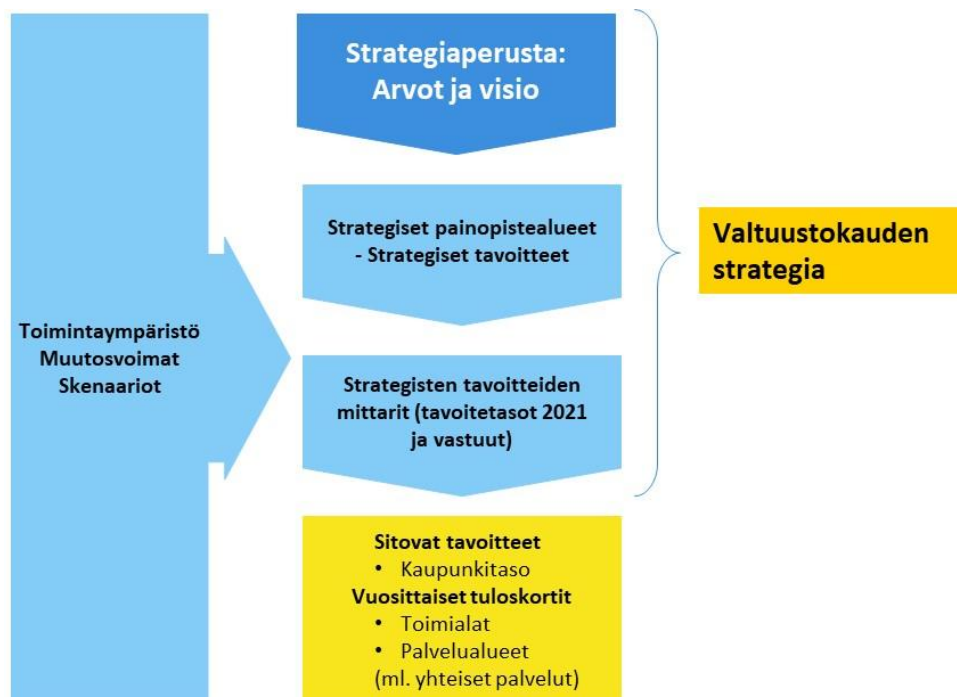
3.1 Strategiatyön malli

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 11.12.2017 Vantaan valtuustokauden strategian vuosille 2018–2021. Se sisältää kaupungin arvot, vision ja ne strategiset tavoitteet, joita toteutetaan valtuustokauden aikana. Strategiassa kunnan toiminnalle asetetut pitkän aikavälin tavoitteet ovat kunnan talouden suunnittelun lähtökohtana. Joka vuosi talousarvion yhteydessä kaupunginvaltuusto hyväksyy myös sitovat tavoitteet, jotka ovat askelia valtuustokauden tavoitteiden toteuttamiseksi.

Valtuustokauden strategiaa toteutetaan kaupunkitason sitovien tavoitteiden lisäksi myös toimialojen ja palvelualueiden (ml. yhteiset palvelut) tavoitteiden sekä yksilötason tavoitekeskustelujen kautta. Nämä eri tasoiset, toisiinsa liittyvät tavoitteet muodostavat strategian tavoitehierarkian.

Tavoitteille asetetaan mittarit, joiden avulla niiden toteutumista seurataan. Seuranta tapahtuu osavuositarkastusten ja tilinpäätöksen yhteydessä 3 kertaa vuodessa. Strategia on johtamisen tärkein työväline. Se ohjaa päätöksentekoa ja johtamista organisaation kaikilla tasoilla. Tulokortit ovat osa kaupungin johtamisjärjestelmää.

Kuva 2: Strategiatyön malli valtuustokaudella 2017–2021

3.1.1 Raportointi ja seuranta

Valtuustokauden 2018–2021 strategian väliarviointi tehdään valtuustokauden puolivälissä kevään 2020 aikana. Strategian loppuarviointi toteutetaan vuoden 2021 lopun tilanteesta keväällä 2022.

Kaupunginvaltuustolle ja -hallitukselle raportoidaan:

- valtuustokauden strategia 2 krt/valtuustokausi
- talousarvion yhteydessä päätettävät vuotuiset sitovat tavoitteet (Kuntal 110 §) 3 krt/vuosi

Lautakunnille raportoidaan:

- kaupunkitason sitovat tavoitteet ja toimialan tavoitteet 3 krt/vuosi

3.1.2 Strategiaa toteuttavat ohjelmat

Strategian lisäksi Vantaalla laaditaan ohjelmia, jotka tukevat strategisten tavoitteiden toteutumista. Strategiaa toteuttavat ohjelmat on pyritty nimeämään valtuustokauden strategian laadinnan yhteydessä, mutta käytännössä ohjelmia on usein tarpeen käynnistää myös kesken strategiakauden.

Pääsääntöisesti ohjelmien sisältämien toimenpiteiden resursoinnista päätetään vuosittain talousarvion yhteydessä. Myönteisen erityiskohtelun toimenpideohjelman sekä Elinvoima- ja vetovoimaohjelman toteutusta varten on kaupungin budjetissa osoitettu erillinen määräraha. Suositus on, että ohjelmat raportoidaan kaksi kertaa valtuustokaudessa eli strategian väliarvioinnin ja loppuarvioinnin yhteydessä kaupunginhallitukselle tai -valtuustolle. Myös ohjelmia tarkentavat poikkihallinnolliset ja toimialatasoiset kehittämissuunnitelmat toteuttavat valtuustokauden strategiaa.

3.2 Sitovat tavoitteet

Sitovat tavoitteet (Kuntal 110 §) ovat vuosittain valtuustossa talousarviokäsittelyn yhteydessä hyväksyttäviä toiminnallisia ja taloudellisia tavoitteita, jotka edistävät valtuustokauden strategisten tavoitteiden toteutumista vuositasona. Kaikista strategisista tavoitteista ei johdeta sitovia tavoitteita valtuustokauden jokaiselle vuodelle, mutta näitäkin tavoitteita toteutetaan toimialojen ja palvelualueiden tulokorttien kautta.

Sitovat tavoitteet valmistellaan yhteistyössä toimialojen kanssa. Tavoitteiden mittareille valmistellaan lähtötasot (vuosi 2018, viimeisin tieto) sekä tavoitetasot vuodelle 2020. Kaupunkitason sitovat tavoitteet sisällytetään toimialojen tulokortteihin niiden vastuutuksen mukaan.

Esitykset kaupunkitason sitoviksi tavoitteiksi vuodelle 2020 valmistellaan toimialoilla. Ne tuodaan kaupunginjohtajan kehysneuvotteluihin, jotka pidetään huhtikuussa viikoilla 16–17.

3.3 Toimialojen tavoitteet

Toimialojen ja palvelualueiden (ml. yhteiset palvelut) tulokorteilla esitetään tavoitteet, joilla edetään kohti valtuustokauden strategian mukaisia tavoitteita. Toimialojen vuoden 2020 tulokortit laaditaan toimintaympäristöanalyysien, valtuustokauden strategian, kehyksen, sitovien tavoitteiden, talouslinjausten kehittämiskärkien sekä toimialojen toiminnan muiden keskeisten tavoitteiden pohjalta. Tulokorttivalmistelussa huomioidaan Hyvinvointikatsaus 2018 sekä valtuustokauden strategiaa toteuttavat ohjelmat.

Tulokorttien tavoitteet mittaroidaan ja niille määritellään lähtötasot (vuosi 2018, viimeisin tieto) sekä tavoitetasot vuodelle 2020. Kaupunkitason sitovat tavoitteet sisällytetään toimialojen tulokortteihin niiden vastuutuksen mukaan. Talousarvion käyttötalousosan tekstissä esitetään toimialoittain ja palvelualueittain vuoden 2020 keskeiset tavoitteet.

Tulokortit laaditaan toimiala- ja palvelualueitasoilta (ml. yhteiset palvelut) (Liite 2, Toimialan ja palvelualueen tulokorttipohjat). Tulokorttipohjaa voi myös täydentää toimialan/palvelualueen tarpeiden mukaan, esim. lisäämällä toimialan tulokortille toimenpide-sarake. Toimialan tulokortti liitetään toimialan taloussuunnitelmaan (käsittely lautakunnassa, mutta ei sisällytetä sellaisenaan TA-kirjaan).

Toimialan keskeisistä tavoitteista valmistellaan tiivis teksti taloussuunnitelman käyttötalousosan Toimiala yhteensä -kohtaan. Käyttötalousosassa esitetään myös tekstinä palvelualueiden (ml. yhteiset palvelut) keskeiset tavoitteet.

Käyttösuunnitelmaan liitetään toimialan tulokortti ja palvelualueiden (ml. yhteiset palvelut) tulokorttien tiivistelmät (Liite 3, Toimialan ja palvelualueen tulokortin tiivistelmä). Tavoitteet ja toimenpiteet on kytkettävä määrärahoihin siten, että viimeistään käyttösuunnitelmassa sitovien tavoitteiden resurssit ovat määriteltynä.

3.4 Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Talousarvion käyttötalousosan Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset -kohdassa esitellään tiiviisti toimialan keskeiset tehtävät, organisaatio sekä toiminnassa tapahtuvat muutokset.

Vuonna 2019 toimialat koostavat kukin oman toimintaympäristöanalyysinsä talousarvion valmistelun näkökulmasta ja toimialan tulokorttityön pohjaksi (väestö, lainsäädäntö jne.) taloussuunnitelman 2020–2023 valmistelun edellyttämässä laajuudessa. Toimialojen keskeiset toimintaympäristön muutokset esitellään kaupunginvaltuuston iltakoulussa 14.3.2019 sekä kaupunginjohtajan toimialatapaa-misissa keväällä 2019. Toimintaympäristöanalyysit tehdään laajempina neljän vuoden välein valtuustokauden vaihtuessa. Näin väli vuosina tehdään suppeampi kartoitus.

Toimintaympäristöanalyysissä tarkastellaan erityisesti ulkoista toimintaympäristöä: mahdollisuudet, uhat ja riskit. Aikajana on taloussuunnitelmakausi. Tarkastelua tehdään erityisesti valtuustokauden strategian tavoitteiden toteutumisen näkökulmasta.

Taustamateriaalina mm.

- Hyvinvointikatsaus 2018
- Tietopalveluyksikkö päivitti keskeiset taustatiedot (väestö, työttömyys, asuminen jne.) helmikuussa 2019.
- Tietopalvelun toimintaympäristöä kuvaavat tulossa olevat tutkimukset ja katsaukset (ks. Tietopalvelun uutiskirjeet ja http://www.vantaa.fi/hallinto_ja_talous/tietoa_vantaasta/tilastot_ja_tutkimukset)

Lyhyt kuvaus toimialan toiminnasta laaditaan taloussuunnitelman käyttötalousosan Toimiala yhteensä -kohtaan.

Kuvaus toimialan toimintaympäristön muutoksista valmistellaan kaupunginvaltuuston iltakouluun 14.3.2019.

Lyhyt yhteenveto toimialan toimintaympäristöanalyysin keskeisistä tuloksista kirjataan taloussuunnitelman käyttötalousosan Toimiala yhteensä -kohtaan.

3.5 Laadunarviointi ja kehittäminen

Laadunarvioinnin (LAAVA) toteuttaminen keväällä 2019 linjattiin vapaaehtoiseksi. Apulaiskaupunginjohtajat ja tulosaluejohtajat päättivät sen toteuttamisesta toimialoilla ja tulosalueilla.

LAAVA-kyselyn toteuttavat tulosalueet käsittelevät kyselyn tuloksia vähintään tulosalueen johtoryhmässä yhdessä Kunta10-arvioinnin tulosten kanssa. Jokainen tulosalue informoi henkilöstöään kyselyn tuloksista sopivaksi katsomallaan tavalla.

Arviointien tuloksia voi hyödyntää toimintaympäristön kuvauksen laadinnassa ja tehdyt kehittämisnostot/-suunnitelmat sidotaan oman toimialan ja palvelualueen tulokortin laadintaan.

3.6 Yhteenveto toimialojen käyttötalousosan sisällöstä

Toimiala yhteensä:

1. Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset
2. Toimialan keskeiset tavoitteet tekstinä

Palvelualue:

1. Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset
2. Palvelualueen keskeiset tavoitteet tekstinä
3. Toiminnan keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen
4. Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut (luku 5.3.1)

Lisätietoja luvun 3 sisältöalueista antavat:

Christa Salovaara 050 318 1585 ja Antti Torkkeli 050 318 1586

4 Henkilöstö- ja koulutussuunnitelman laadintaohje 2020-2023

4.1 Lähtökohdat ja tarkoitus

Henkilöstö- ja koulutussuunnitelman laatiminen perustuu lakiin työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnissa (449/2007). Laki määrittää kunnassa vuosittain laadittavan suunnitelman sisältöä. Vantaalla henkilöstö- ja koulutussuunnitelma muodostuu kahdesta osasta: henkilöstö- ja henkilöstömenosuunnitelmasta sekä koulutussuunnitelmasta ja ne laaditaan yhtenä kokonaisuutena tämän ohjeistuksen ja aikataulun mukaisesti liitteenä olevaan PowerPointiin ja Exceliin.

Henkilöstö- ja koulutussuunnittelu on osa toiminnan ja talouden suunnittelua sekä johtamista.

Suunnittelussa määritellään strategian ja toiminnan vaatiman henkilöstön määrällinen ja rakenteellinen kokonaistarve sekä osaamistarve suunnittelukautena. Henkilöstö- ja henkilöstömenosuunnitelman tarkoituksena on tukea strategiasta johdettujen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamista sekä ennakoida henkilöstökustannuksia. Lisäksi tavoitteena on ohjata organisaation toimintaa niin, että oikeat henkilöstöresurssit ovat oikeassa paikassa oikeaan aikaan. Koulutussuunnittelussa määritellään tarve- ja tavoitelähtöisesti keinot työntekijöiden ammatillisen osaamisen ylläpitämiseen ja edistämiseen.

Henkilöstö- ja koulutussuunnitelman 2020–2023 lähtökohtia ovat strategia ja sen talouslinjaukset sekä toimintaympäristömuutokset ja palvelutuotannon kannalta tärkeimmät osaamistarpeet lyhyellä ja pidemmällä aikavälillä. Henkilöstösuunnitelmassa tulee huomioida mahdollisimman tarkasti 1.1.2020 voimaan astuvan uuden organisaation mahdollistamat synergia. Henkilöstö- ja koulutussuunnittelu on kytketty osaksi taloussuunnitteluprosessia ja näin ollen laadittavan suunnitelman tulee olla realistinen eli suunnitelman tulee olla budjettiraamin sisällä.

Henkilöstö- ja koulutussuunnittelun ydintä ovat henkilöstön määrän, rakenteen, osaamisen ja kohdentumisen määrittely seuraavien vuosien tarpeita varten. Henkilöstö- ja koulutussuunnittelu on ennen kaikkea toimenpiteiden suunnittelua ja varautumista toiminnan edellyttämiin henkilöstöä koskeviin muutoksiin.

4.2 Laatiminen ja kokoaminen

Henkilöstö- ja koulutussuunnitelma laaditaan yhtenä kokonaisuutena ja yhtenäisellä aikataululla. Suunnitelmaan kuuluu kaksi osaa, jotka ovat henkilöstö- ja henkilöstömenosuunnitelma sekä koulutussuunnitelma.

Henkilöstö- ja koulutussuunnitelma laaditaan tälläkin kierroksella ensin tulosaluetasoisesti, jonka jälkeen niiden pohjalta kootaan suunnitelma vuosiksi 2020–2023 uuden organisaation mukaisesti palvelualueittain. Kuitenkin niin, että henkilöstösuunnitelmaosuudessa keskitytään vuoteen 2020. Kunkin

toimialan yhteiset palvelut suunnitellaan samalla tavalla omaksi suunnitelmaksi kuin palvelualue. Kunkin toimialan henkilöstöyksikkö tukee tulosalueita ja uuden 1.1.2020 organisaation mukaisia palvelualueita soveltamaan tätä ohjetta tarkoituksenmukaisella tavalla tässä poikkeuksellisessa tilanteessa, jossa henkilöstö- ja koulutussuunnitelma tällä kertaa tuleville vuosille laaditaan. Tämän jälkeen henkilöstökeskus tekee palvelualueiden suunnitelmiin perustuvista toimialojen koonneista kaupunkitasoisen henkilöstö- ja koulutussuunnitelman. Näin ollen ylempien tasojen suunnitelmat perustuvat nykyisten tulosalueiden ja uusien palvelualueiden tarkkoihin suunnitelmiin.

Kaupunkitasoiseen suunnitelmaan liitetään muun muassa periaatteet, joilla pyritään ylläpitämään työkyvyttömyysuhan alaisten ja ikääntyneiden työntekijöiden työkykyä sekä työttömyysuhan alaisten työntekijöiden mahdollisuuksia löytää uusi ura. Lisäksi suunnitelmaan liitetään kaupunkitasoiset tavoitteet tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden kehittämiseksi.

4.2.1 Henkilöstö- ja henkilöstömenosuunnitelman laatiminen

Nyt laadittavan henkilöstö- ja henkilöstömenosuunnitelman pohjana on vuodelle 2019–2022 laadittu suunnitelma, huomioiden kuitenkin 1.1.2020 uuden organisaation palvelualuejako. Tulosalueet uudistavat suunnitelmansa siten, että vuoden 2020–2023 suunnitelman pohjana ovat apulaiskaupunginjohtajan antama talouskehys ja sen mukaiset tuottavuusvaatteet.

Tulosaluetasoisien henkilöstö- ja henkilöstömenosuunnitelman laadinnassa on keskeistä tunnistaa perustehtävään tarvittava osaaminen ja sen jälkeen tehdä johtopäätöksiä siitä, millainen on optimaalinen henkilöstörakenne. Suunnitelmaan dokumentoidaan, miten henkilöstörakenne on suunnittelukauden aikana muuttumassa, miten tavoiteltuun henkilöstörakenteeseen voidaan päästä ja millaisella aikataululla muutos saadaan toteutettua.

Suunnitelmassa käytetään pohjatietona esimiestyön apuvälineenä toimivaa vakanssimuutossuunnitelmaa. Vakanssimuutossuunnitelman painopiste on vuodessa 2020 ja siinä esimies suunnittelee alustavasti, mitkä vakanssit korvataan erilaisella tehtäväkuva- ja osaamisprofiililla ja mistä vakansseista luovutaan tehtävien uudelleen järjestelyiden kautta kokonaan.

Tulosaluejohtaja päättää, tehdäänkö tulosalueella vain tulosaluetasoinen henkilöstö- ja henkilöstömenosuunnitelma vai tekevätkö kaikki tai osa tulosyksiköistä – esimerkiksi henkilöstömäärältään suuret tai muutosten edessä olevat - myös tulosyksikkötasoisia suunnitelmaa.

4.2.2 Koulutussuunnitelman laatiminen

Nykyisen tulosalueen on laadittava koulutussuunnitelma kaikista tulosalueen henkilöstölle suunnatusta kehittämistoimista ja koulutuksista. Uuden palvelualueen koulutussuunnitelma tulee pohjautumaan nykyisten tulosalueiden tarpeisiin ja muutoksiin toimintaympäristössä, nykyisen henkilöstön osaamiseen ja suunniteltuihin kehittämistoimiin. Nykyinen osaaminen on selvitetty tulos- ja kehityskeskusteluiden yhteydessä kehityssuunnitelmaa laadittaessa. Tarvittaessa palvelualueen koulutussuunnitelmaa voidaan tarkentaa myöhemmässä vaiheessa palvelualuejohtajan kanssa.

Suunnitelmassa arvioidaan koko henkilöstön ammatillista osaamista, mutta koulutusta ja kehittämistoimia voidaan kohdentaa tarpeen ja strategian mukaisesti talouskehysten sisällä. Nyt laadittavaa koulutussuunnitelmaa ei tehdä henkilötasolla, mutta kaikki ammatti- tai henkilöstöryhmät tulee olla mainittuna, joko ammattiryhmittäin tai yksiköittäin. Tässä muutosvaiheessa on erityisen tärkeää merkitä eri ammattiryhmät ja yksiköt koulutussuunnitelmaan selkeästi, jotta ne voidaan tarvittaessa kohdentaa eri palvelualueiden koulutussuunnitelmiin. Ammatti- tai henkilöstöryhmiä nimettäessä on huomioitava 1.1.2020 uuden organisaation palvelualuejako, jotta siirtyvät ryhmät saadaan siirrettyä uusien palvelualueiden koulutussuunnitelmiin.

Koulutussuunnitelmassa kuvataan, miten osaamistarpeet priorisoidaan, mitkä osa-alueet valitaan tärkeimmiksi osaamisiksi sekä millaisilla keinoilla puuttuva osaaminen hankitaan siihen varattujen määrärahojen puitteissa. Priorisointia voidaan tehdä myös järjestyksen avulla, tärkein ensimmäiseksi. Suunnitelman tehtävä on auttaa esimiehiä ja johtajia näkemään strategisesti olennaisen koulutuksen tarve. Koulutussuunnitelmassa määritellään, millaisia työkaluja ja keinoja valitaan, kun halutaan kehittää jo olemassa olevaa osaamista.

Osa tulosalueista tuottaa kaupunkitasoista kaikille toimialoille suunnattua koulutusta ja kehittämistä. Tiedot tulevien palvelualueiden tarjoamasta koko kaupungille suunnatusta koulutuksesta ja kehittamisestä kerätään erikseen eikä niitä liitetä tässä vaiheessa tulosalueen koulutussuunnitelmaan. Henkilöstökeskus ohjeistaa tämän kaupunkitasoisen koulutussuunnitelman kokoamisen erikseen.

4.2.3 Suunnitelmien kokoaminen ja käsittely

Tulosaluetasoiset ja palvelualueitasoiset henkilöstö- ja koulutussuunnitelmat lähetetään niiden valmistuttua sähköpostin liitetiedostona oman toimialan henkilöstöyksikköön seuraaville yhteyshenkilöille toimialan aikataulun mukaisesti:

Sivistystoimi: henkilöstöpäällikkö Anne Manner

Sosiaali- ja terveystoimi: henkilöstöpäällikkö Maarit Nurmijoki-Matilainen

Konserni- ja asukaspalvelut: työmarkkinasuunnittelija Anne-Maria Kuronen ja henkilöstökonsultti Hanna Keiriö

Maankäyttö, rakentaminen ja ympäristö: työmarkkinasuunnittelija Anne-Maria Kuronen ja henkilöstökonsultti Hanna Keiriö

Kaupunginjohtajan toimiala: työmarkkinasuunnittelija Anne-Maria Kuronen ja henkilöstökonsultti Hanna Keiriö

Sivistystoimen ja Sosiaali- ja terveystoimen henkilöstöpäällikkö toimittaa palvelualuealuetasoiset sekä toimialatasoiset henkilöstö- ja henkilöstömenosuunnitelman budjettineuvotteluiden jälkeen 6.9.2019 mennessä henkilöstökeskukseen työmarkkinasuunnittelija Anne-Maria Kuroselle ja palvelualueitasoiset koulutussuunnitelmat 30.9.2019 mennessä. Työmarkkinasuunnittelija Anne-Maria Kuroselle ilmoitetaan sähköpostilla myös mahdolliset henkilöstö- ja henkilöstömenosuunnitelmiin tulleet muutokset käyttösuunnitelman hyväksymisen jälkeen.

Henkilöstö- ja koulutussuunnitelman laadinnan yhteydessä kootaan lisäksi talousarviokirjaan tulevat toimiala- ja tehtäväaluekohtaiset henkilöstömäärät. Toimialan henkilöstöpäällikkö toimittaa taulukot myöhemmin ilmoitettavan aikataulun mukaisesti työmarkkinasuunnittelija Anne-Maria Kuroselle, joka toimittaa kaupunkitasoisen koonnin taloussuunnitteluun.

Toimialan henkilöstöpäällikkö tai muu yllä mainittu yhteyshenkilö ohjeistaa oman toimialan tulosalueet tarkemmin henkilöstö- ja henkilöstömenosuunnittelun laadintaa ja aikataulua sekä tarvittaessa konsultoi sisältöön liittyvissä kysymyksissä. Henkilöstöpäällikkö ohjeistaa myös oman toimialan tulosalueet koulutussuunnitelman aikatauluun liittyen ja tarvittaessa henkilöstökeskuksen toimialakohtainen asiakkuusvastaava tukee ja konsultoi koulutussuunnitelman laadintaa.

Kaupunkitasoinen henkilöstö- ja koulutussuunnitelma käsitellään kaupungin yhteistoimintaryhmässä syksyllä 2019.

Intrassa on henkilöstö- ja koulutussuunnitelman laatimiseen liittyvää tietoa:

Vantaa intranet » Johtaminen » Strateginen johtaminen » Henkilöstö- ja koulutussuunnittelu

4.2.4 Suunnitelmien seuranta sekä tehtäviin ja virkoihin liittyvät muutokset

Toimialalla sovitaan parhaiten johtamisjärjestelmään sopiva tapa seurata toimialan ja palvelualueiden henkilöstö- ja koulutussuunnitelman toteutumista (määrällistä ja laadullista).

Työnantajalla on mahdollisuus saada verovähennys osaamisen kehittämisestä, joka perustuu koulutussuunnitelmaan. Osaamisen kehittymistä ja suunnitelman toteutumista tulee seurata työntekijäkohtaisesti ja koulutukseen käytetty aika tulee todentaa. Vantaalla kaikki osaamisen kehittämisen tiedot kootaan ja raportoidaan Osuma koulutustenhallintajärjestelmässä.

Vahvistettu henkilöstö- ja henkilöstömenosuunnitelma toimii yhtenä perusteena täyttölupaa haettaessa ja vakansseihin liittyvissä muutoksissa, joissa on oma valmistelu- ja päätöksentekoprosessi.

4.3 Henkilöstö- ja koulutussuunnitelman tietopohja

Tulosaluejohtaja voi käyttää apuna suunnitelman laatimisessa päivittäisiä johtamisensa välineitä (tuloskortti, palvelustrategia, tulosalueen henkilöstö- ja henkilöstömenosuunnitelma tai koulutussuunnitelma 2019, käyttösuunnitelma SAP:sta jne.).

Toimialan henkilöstöyksikkö toimittaa alla mainitut taustaluvut:

- Koulutustaso, ikäjakauma, sukupuolijakauma, äidinkieli-jakauma, vakituisten lähtövaihtuvuus
- Vakituisten ja määräaikaisten henkilöstömäärät
- Eläkepoistumaennusteen vuosille 2019 - 2023
- Tulosalue-/tulosyksikkötasoinen vakanssilistaus ja nykytilanne henkilöstöstä

Tarvittaessa sovitaan erikseen muista toimitettavista tiedoista tulosalue-/tulosyksikkö/palvelualueella suunnittelun tueksi.

Tulosalueen henkilöstö- ja koulutussuunnitelman 2020 – 2023 kuuluvat seuraavat osa-alueet:

Henkilöstö- ja henkilöstömenosuunnitelma tehdään liitteenä olevaan PowerPointin pohjiin (Liite 12).

Koulutussuunnitelmaan (Liite 13) merkitään kaikki tulosalueen henkilöstöä koskeva vuonna 2020 toteutettava osaamisen kehittäminen. Suunnitelmassa kuvataan seuraavat osa-alueet:

- Muutos, kehittämisen kohde tms, johon varaudutaan
- Vaadittava osaaminen, osaamisalue/teema ja osaamistarpeet ja/tai muutokset osaamisvaateissa
- Nykyisen henkilöstön osaaminen: arvio ammatillisen osaamisen kehittämistarpeista
- Henkilöstö/ammattiryhmä
- osaamisen kehittämisen keinot, koulutukset ja kehittämistoimenpiteet
- seurantamenettelyt ja raportointi

5 Taloussuunnitelman ja talousarvion laadinta ja perustelut

5.1 Toiminta ja talous

Taloussuunnitelman laadinta etenee luvussa 2 esitetyn sekä laadintaohjeen lopussa liitteenä 1 olevan tarkemman aikataulun mukaisesti. Taloussuunnitelman laadintaa ohjaa kaupunginjohtajan kehys- ja talousarvioneuvottelut. Investointiohjelman laadintaa ohjaa myös palveluverkkosuunnittelun toimintamalli.

Strategisella suunnittelulla, toimintaympäristön muutosten tuntemuksella sekä palvelujen tuotantotapojen ja nykyisen toiminnan arvioinnilla hallitaan kaupungin käyttö- ja investointitalouden menokasvua ja turvataan kaupungin rahoituksellinen asema. Määrärahojen käyttö kohdennetaan palvelujen tuottamisen kannalta välttämättömiin, kuten sopimuksiin sidottuihin, lakien säättämiin sekä valtuuston päättämiin tehtäviin. Toimenpiteitä suunniteltaessa tulee etsiä keinoja, joilla on vaikutusta myös seuraavan suunnitelmakauden toimintamenoihin.

Maksut ja taksat tarkistetaan ja päätetään erikseen talousarvioprosessin yhteydessä. Maksuja ja taksoja korotetaan lähtökohtaisesti kustannusten nousua vastaavasti asiakasmaksuasetuksen rajoissa. Maksuja ja taksoja määriteltäessä huomioidaan kaupungin kokonaistaloudellinen etu ja kaupungin strategiassa määritellyt tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämisen tavoitteet ja velvoitteet. Maksukorotuksien osalta on huomioitava voimassa olevan hallintosäännön määräykset maksujen ja korvausten vahvistamisesta. Toimintatuottojen budjetoinnissa on huomioitava maksujen ja taksojen korotukset, volyymin muutokset, aiempien vuosien toteuma sekä kaikki kertaluontoiset korvaukset ja myyntituotot.

Vuoden 2019 talousarvion ja suunnitelmakauden 2020–2022 valmistelu perustuu valtuustokauden strategian 2018–2021 taloustavoitteisiin, joissa keskeistä on talouden tasapainottamisen jatkaminen. Talousarvion laadintaprosessissa huomioidaan talousarvion 2018 toteutuminen sekä realistinen vuoden 2019 käyttösuunnitelman toteumaennuste, päätetyt ja tiedossa olevat lainsäädännölliset, organisatoriset ja toiminnalliset muutokset sekä kaupunginhallituksen kehyspäätös 3.6.2019.

5.2 Käyttötalouden budjetointiperiaatteet ja sisältö

Toimialojen taloussuunnitelmaesityksen valmistelu noudattaa kaupunginhallituksen kehyspäätöstä. Taloussuunnitelma laaditaan vuosille 2020–2023, joista vuosi 2020 on sitova talousarviovuosi.

Bruttoperiaatteella tarkoitetaan sitä, että tulot ja menot sisällytetään talousarvioon ja -suunnitelmaan bruttomääräisinä eli menoja ei vähennetä tuloista.

Nettoperiaate tarkoittaa, että talousarviossa sitovuus määritellään tulojen ja menojen erotuksena. Tämä on tarkoituksenmukaista tehtävissä, jotka rahoitetaan pääosin palvelujen myynti- ja maksutuloilla. Nettobudjetoidut tehtäväalueet/yksiköt budjetoidaan aina omana talousarviokohtanaan käyttötalouden osaan. Talousarvion loppusummaan sisältyvät näiden yksiköiden bruttotulot ja -menot, vaikka valtuusto päättää sitovaksi määrärahaksi tai tuloarvioksi toimintakatteen.

Kaupunginvaltuuston päättämät tehtävät, sitovat tavoitteet ja niiden toteuttamiseen myönnettävät määrärahat ja tuloarviot ovat muutettavissa vain kaupunginvaltuuston päätöksellä. Nettobudjetoitujen toimintojen osalta valtuusto päättää toimintakatteen yksiköittäin ja liikelaitosten liikeylijäämän tavoitteista liikelaitoksittain. Talousarvioesitykset tulee valmistella mahdollisimman tarkalla tasolla jo

talousarviovaiheessa, jotta valmistelun aikana päätetyt muutokset voidaan kohdistaa tarkoituksenmukaisesti. Tarkka suunnittelu myös nopeuttaa käyttösunnitelmien laatimista.

Käyttötalouden perustelut annetaan palvelualueittain. Perusteluilla pyritään osoittamaan annettujen tavoitteiden, tehtävien ja määrärahan käyttötarkoituksen riippuvuussuhde. Perustelut muodostavat samalla vuosikolmanneksittain toteutuneesta toiminnasta annettavan raportoinnin perustan.

Perustelut sisältävät mm. toiminnan kuvauksen ja toimintaympäristön muutokset, toimialan keskeiset tavoitteet, toiminnan keskeiset muutokset ja palvelujen kehittämisen TS-kaudella sekä määrärahan käyttötarkoitusta kuvaavat ja täydentävät muut perustelut sekä tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut. Käyttötalouden osan tekstien sisältöä on kuvattu tarkemmin kohdissa 3.2–3.5 ja taloussuunnitelman laadintaohjeiden liitteenä olevissa mallipohjissa Toimiala kaikki yhteensä ja (Liite 6).

Talousarviossa tuloslaskelma esitetään kaikkien suunnitelmavuosien osalta. Kaikkien toimialojen, liikelaitosten ja rahastojen talousarvio- ja taloussuunnitelmavuodet tulee suunnitella riittävällä tarkkuudella tiliryhmien (henkilöstömenot, asiakas- ja muiden palvelujen ostot, avustukset, aineet ja tarvikkeet sekä muut menot) suhteen, jotta tuloslaskelmasta muodostuu looginen esim. tilinpäätöstietoihin verrattuna.

Kaikissa talousarvion valmistelu- ja päätösversioissa käyttötalouden osassa sisältyy tuloslaskelman, jossa esitetään tiedot edellisestä tilinpäätöksestä, kuluvaan vuoteen talousarviosta, talousarvioesityksestä 2020 ja suunnitelmavuosista 2021–2023. Palvelualueittain esitetään tuloslaskelma, jossa vertailutietoina ovat kuluvaan vuoteen talousarvio sekä edellisen vuoden tilinpäätös.

5.2.1 Talousarvion tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut

Palvelualueen käyttötalouden osan perustelutekstien jälkeen esitetään sen tehtävien tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut. Talousarviokirjassa esitettävät tunnusluvut ovat kaupunginvaltuuston ja -hallituksen, lautakuntien ja toimialojen ylimmän johdon työkaluja. Lautakunnan talousarvioesitysmateriaaliin sekä käyttösunnitelmiin voidaan sisällyttää myös muita esim. volyyymia kuvaavia tunnuslukuja.

Talousarviokirjassa esitetään tunnusluvuista aikasarja, joka sisältää TP 2017, TP 2018, KS 2019 ja TA 2020. Taloussuunnitelmavuosille ei laadita tunnuslukuja. Tunnusluvut laaditaan vuoden 2019 talousarvion laadinnassa olleille pohjille ja ne tuotetaan toimialan budjettineuvotteluun mennessä.

Palvelualueen tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavien tunnuslukujen maksimimäärä on 10 kappaletta.

5.2.2 Käyttötalouden budjetointiohjeet

Toimintatuottojen budjetoinnissa on huomioitava maksujen ja taksojen korotukset, toiminnan ja volyymin muutokset sekä suunnitteilla olevat kertaluontoiset myyntituotot. Taloussuunnitelmavuosille 2020–2023 on huomioitava kustannustason nousun lisäksi toiminnan muutosten vaikutukset.

Sisäisiä tuloja budjetoidessa on varmistettava, että sitä vastaava meno on budjetoitu ostavalla yksiköllä ja että se perustuu keskinäiseen sopimukseen. Sisäisten tulojen ja menojen on täsmättävä kaupungin tuloslaskelmassa. Toimintatuotot jaotellaan Myyntituotot, Maksutuotot, Tuet ja avustukset sekä Muut toimintatuotot tiliryhmiin.

Toimintamenot budjetoidaan seuraavasti:

- Henkilöstömenot
- Palvelujen ostot; erikseen asiakaspalveluostot ja muiden palvelujen ostot
- Aineet, tarvikkeet ja tavarat
- Tuet ja avustukset
- Muut toimintamenot ja muut vuokrat paitsi sisäiset vuokrat, joista tarkempi ohje kohdassa 5.3.3.

SAP taloussuunnittelujärjestelmään muiden kuin henkilöstömenojen budjetoinnista ohjeistetaan tarkemmin luvussa 9.

Sisäisiä menoja budjetoidessa on varmistettava, että sitä vastaava tulo on budjetoitu myyvällä yksiköllä ja että se perustuu keskinäiseen sopimukseen. Sisäisten tulojen ja menojen on täsmättävä kaupungin tuloslaskelmassa.

Henkilöstömenot budjetoidaan SAP -henkilöstömenosuunnittelun kautta. Toimialat tarkistavat budjetoidut toimet seuraavaa prosessia noudattaen:

Vuoden 2020 talousarviota varten SAP -henkilöstömenosuunnitteluun ladataan toukokuussa huhtikuun 2019 palkanmaksun mukaiset budjetoidut toimet. Ennen latausta tehdään eHijat – SAP HR erityisajo, joka päivittää kustannustenjakotiedot niistä budjetoiduista toimista, jotka kohdentuvat usealle yksikölle.

Palkat ja palkkiot, joille ei ole budjetoitua toimea, budjetoidaan lukittujen tilien syöttölomakkeen kautta. Budjetoidessa lukittujen tilien kautta, palkkioihin ja palkkoihin tulevat muutokset on laskettava erikseen.

Kaikkien vakinaisten vakanssien budjetointiin tulee käyttää budjetoitujen toimien lomaketta. Uusista vakinaisista vakansseista täytetään Uudet budjetoidut toimet Excel-lomake (liite 7), joka toimitetaan taloussuunnitteluun.

Taloussuunnittelu lähettää tiedon toimialoille, milloin budjetoitujen toimien tiedot ovat tarkistettavissa (aikaisintaan 20.5.2019), sekä ohjeen korjaustarpeiden ilmoittamisesta ja uusien budjetoitujen toimien perustamisesta järjestelmään.

Kunta-alan työ- ja virkaehtosopimuksen palkankorotukset

Voimassa oleva sopimuskausi ajalle 1.2.2018 – 31.3.2020 sisälsi yleiskorotuksia ja muita kustannusvaihteluita työehtojen muutoksia. Nämä erät sisältyvät huhtikuun 2019 palkanmaksuun kokonaisuudessaan.

Varhe-eläkemaksu sisältyy jatkossa palkkaperusteiseen eläkemaksuprosenttiin. Siirtyneiden toimintojen (ISS, Vanetti Oy ja HSY) eläkevastuut budjetoidaan edelleen euro määräisinä tilille 412008 Muut siirtyneet eläkevastuut. Niistä saadaan arviot huhtikuun aikana ja ne toimitetaan toimialoille samoin kuin HUS-eläkevastuut, jotka budjetoidaan tilille 412007. Kunnan maksamat eläkkeet tiliä 412005 ei saa käyttää edellä olevien eläkemaksujen budjetointiin (henkilöstöpalvelujen ohje).

Vuoden 2020 eläke-, työttömyys- ja sairausvakuutusmaksut sekä lomarahen osuus

SAP suunnittelujärjestelmään tallennetaan vuodelle 2020 sivukuluprosentit sekä lomarahaprosentti, joka on 5,0 %. Järjestelmä huomioi eri palkkatileiltä maksettavat prosentit ml. palkkatilit, joissa kaupunki toimii sijaismaksajana.

Henkilöstömenojen vuoden 2020 sivukuluprosentit:

- Palkka sekä eläkeperusteinen kaupunki ja liikelaitokset (20,60%)
- Sosiaalimaksut kaupunki ja liikelaitokset pl. KuPela yhteensä 4,52% ja KuPela 5,12% muodostuvat seuraavista maksuista:
- Sairasvakuutusmaksu (1,08) %
- Muut sosiaalivakuutusmaksut (0,07) % (arviossa käytetään vuoden 2018 prosenttia)
- Työttömyysvakuutusmaksu 2,05 %
- Tapaturmavakuutusmaksu kaupunki ja liikelaitokset pl. KuPela 0,40% ja KuPela 1,0 %

Henkilöstömenot budjetoidaan myös suunnitelmavuosille 2021–2023. Jatkovuosille huomioidaan ai-noastaan henkilöstö- ja henkilöstömenosuunnitelman mukaiset muutokset.

Henkilöstökeskus valmistelee henkilöstömääristä talousarvioon toimiala- ja palvelualuekohtaiset henkilöstömäärätaulukot. Toimialojen henkilöstöyksiköt saavat siitä erillisen ohjeen. Erillisiä taulukoita ei tarvitse toimittaa enää taloussuunnitteluun.

Asiakaspalveluostot ovat kuntalaisille hankittuja palveluita, joita ostetaan kunnan ulkopuolisilta palvelun tuottajilta. Nämä perustuvat pääosin kunnan ja palvelutuottajan välisiin sopimuksiin. Budjetoinnissa on huomioitava ostettavien palveluiden hinnan ja volyymin muutokset.

Muiden palvelujen ostoja ovat palvelutuotantoon liittyviä tuki- ja asiantuntijapalveluita sekä sopimusten mukaisia palvelukokonaisuuksia. Ateria- puhtaus- ja muiden käyttäjäpalveluiden budjetoinnissa noudatetaan alla olevaa ohjetta.

Ateria- puhtaus- ja muiden käyttäjäpalveluiden budjetointi

Hankintakeskuksen ostoyksikkö vastaa Vantaan kaupungin ateria-, puhtaus-, aula - ja turvapalveluiden sekä posti- ja kuljetuspalveluiden keskitetystä tilaamisesta, laadunvalvonnasta sekä sopimuksen aikaisesta toiminnasta.

Ateriapalvelujen ostot palveluntuottajilta budjetoidaan tilille 441084. Ostoyksikkö huolehtii henkilöstöruokailun budjetoinnista.

Vuoden 2020 ateriapalveluiden budjetointiin vaikuttavat mm.:

- koulujen ja päiväkotien oppilas- ja lapsimäärien muutokset, uudet ja poistuvat kohteet, palveluntuottajan vaihtuminen
- ostoyksikkö ilmoittaa huhtikuussa palvelutuottajien arvioidut hinnanmuutokset vuodelle 2020
- talousarviossa 2020 tulee huomioida vuosien 2019 uusista ja poistuneista kohteista johtuva ateriämäärien muutos sekä ilmoitetut hinnanmuutokset

Valvonta-ateriat budjetoidaan tilille 441084 arvonnalisäverolliseen hintaan. Valvonta-aterioiden ostolas-kujen tiliöinnissä arvonnalisävero käsitellään vähennysrajoitteisena ostona (laskun alv-koodi 01).

Kokouslounaat budjetoidaan tilille 441084 toimialan omalle kustannuspaikalle.

Puhtaanapitoon sisältyvät siivouspalvelujen ostot palveluntuottajilta budjetoidaan tilille 447083.

Pohjalukuna käytetään vuoden 2018 toteutunutta laskutusta. Tätä toteutunutta summaa verrataan vuoden 2019 budjetoituun erään. Talousarvioon 2020 huomioidaan vuoden 2019 käyttöönotettujen

uusien ja poistuneiden tilojen kustannusvaikutukset. Olemassa olevien ja uusien tilojen siivottavat neliötiedot löytyvät uudesta kiinteistöhallintajärjestelmästä (KIHA). Lisäksi tulee huomioida ostoyksikön huhtikuussa ilmoittamat palveluntuottajien hinnanmuutokset.

Aulapalvelut budjetoidaan tilille 447085 Vahtimestari-palvelujen ostot. Se osa aulapalveluista, jossa toimialalla on omaa henkilöstöä, tulee budjetoida normaalisti henkilöstömenosuunnittelun kautta. Lisäksi säännöllisen aula-/ kouluisäntäpalvelun ylittävät palvelujen hankinnat on arvioitava erikseen talousarviota laadittaessa.

Turvapalvelut, kiinteän vartijan- ja kiertävän vartijan hankinnat, mobiilivartiointi sekä rahojen kuljetuspalvelut budjetoidaan tilille 447087 Turvapalveluiden ostot. Lisäksi säännöllisen vartijapalvelun ylittävät hankinnat on arvioitava erikseen talousarviota laadittaessa.

Mikäli toimialat tarvitsevat tilastotietoa palveluntuottajien laskutuksesta kohteittain/palveluittain, voimme pyytää niitä tarvittaessa palveluntuottajilta.

Lisätietoa käyttäjäpalveluista antaa Sirpa Viinikari-Kauria p. 043 8266495

Aineisiin, tarvikkeisiin ja tavaroihin budjetoidaan mm. toimisto- ja koulutarvikkeet, kirjallisuus, elintarvikkeet, vaatteisto, lääkkeet ja hoitotarvikkeet, puhdistusaineet ja -tarvikkeet, poltto- ja voiteluaineet sekä lämmön, veden ja sähkön hankintamenot. Kalustohankinnat, jotka alittavat pienhankintarajan (10 000 €) ja lisähankinnat ensikertaiseen kalustamiseen budjetoidaan tähän tiliryhmään kuuluville tileille.

Avustuksiin budjetoidaan kotitalouksille maksetut tuet ja muut avustukset sekä palvelusesteistä aiheutuvat menot palvelun tuottajan tuottamiin palveluihin, jotka asiakkaalle on myönnetty. Avustukset yhteisöille sisältää myös työmarkkinatuen kuntaosuuden.

Ulkoiset vuokrat budjetoidaan rakennuksista ja huoneistoista sekä koneista ja laitteista ml. leasing-vuokrat.

5.2.3 Sisäinen vuokra ja toimitilojen tarkistaminen

Tilakeskus on toimittanut 1.3.2019 toimialoille ohjeen vuoden 2020 talousarvion laadintaa varten toimialojen tilojen tarkistusta varten. Tilat on listattu rakennus ja kustannuspaikkakohtaisesti ja osalle toimialoja sen lisäksi tilakohtaisesti.

Käytössä olevien tilojen osalta tarkistetaan lisäksi kustannuspaikat ja neliömäärät. Lisäksi ilmoitetaan vuosien 2019-2020 aikana tulevat uudet sekä poistuvat kohteet. Puuttuvat tilat tulee myös ilmoittaa ohjeen mukaisesti toimitettuun Excel -tiedostoon. Tilojen tarkistuksen yhteydessä voi käyttää apuna Optimaze-järjestelmän pohjakuvaselainta.

Korjatut/tarkistetut tiedostot muutospyyntöineen palautetaan Tilakeskukseen sähköpostilla osoitteeseen YHT Toimitilat isännöinti (toimitilat.isannointi@vantaa.fi) viimeistään 27.3.2019. Tilakeskus ottaa vastaan tarkistettuja listoja myös aiemmin. Yhteyshenkilöinä toimivat kunkin tulosalueen alueisännöitsijät (Kaisa Ridanpää, Pasi Simola, Thomas Härmälä, Erja Nurmisto, Ulla Puranen-Mashalla) ja toimitilapäällikkö Pasi Salo.

Mikäli tarkistamisen avuksi tarvitaan rakennuskohtainen raportti tilakohtaisen raportin rinnalle, tulee ottaa yhteyttä sähköpostilla osoitteeseen YHT Toimitilat isännöinti (toimitilat.isannointi@vantaa.fi).

Excel-tiedoston lisäksi toimialojen vastuuhenkilöille on tilattu henkilökohtaiset tunnukset Optimaze-järjestelmään, jolla voi tarkastella excelissä listattuja tiloja pohjakuvaselaimen avulla sekä ohje sen käyttöön. Tunnuksista voi olla yhteydessä YHT Toimitilat isännöinti (toimitilat.isannointi@vantaa.fi).

Toimialojen ilmoittamien tietojen perusteella tilakeskus tekee tarvittavat korjaukset ja laskee sisäiset vuokrat Optimaze-järjestelmässä. Sen jälkeen Taloussuunnittelu lataa sisäiset vuokrat tilille 905800 Tilakeskuksen toimittaman aineiston perusteella toukokuussa 2019.

5.2.4 Projektien budjetointi ja seuranta

Projektien perustaminen, hallinnointi ja seuranta tehdään Vantaan projektimallin mukaisesti. Yksittäisten projektien, toimialojen ja tulosalueiden projektisalkkujen hallinnoinnissa sekä raportoinnissa käytetään Thinking portfolio -järjestelmää. Intranetin Johtaminen/Projektien johtaminen -osiossa on Vantaan projektimallin sivustot, jonne on tallennettu em. projektimalli liitteineen, järjestelmän käyttöohjeet sekä hyödyllistä tietoa projektien hallinnoinnista.

Kansallista ja kansainvälistä rahoitusta suositellaan haettavaksi valtuustokauden strategiaa tai ohjelmia sekä toimialojen erityistavoitteita toteuttaviin projekteihin. Projektiesityksissä tulee esittää selkeästi projektin hyötytavoitteet sekä kustannukset. Projektitoiminta huomioidaan kehystä 2020 laadittaessa: vuonna 2019 päättyvien projektien sekä 2020 alkavien ja jatkavien projektien vaikutus talousarvioon tulee esitellä kaupunginjohtajan toimialakohtaisissa kehysneuvotteluissa. Talousarvion tuloihin ja menoihin tulee budjetoida ne hankkeet ja projektit, joille on jo myönnetty rahoitus tai sille rahoituksen myöntäminen on todennäköistä. Omarahoitteiset projektit, jotka päätetään käynnistää kesken talousarviovuoden, tulee pääsääntöisesti rahoittaa kuluvan vuoden käyttösuunnitelmasta.

Taloudellisesti merkittävistä projekteista, jotka päätetään toteuttaa ja joista saadaan rahoituspäätös vasta talousarviovuoden kuluessa, tulee sitovuustason ylittyessä tehdä määrärahamuutosesitys rahoituspäätösten mukaisesti loka-marraskuussa 2020.

5.2.5 Suunnitelman mukaiset poistot

Suunnitelmapoistot edellyttävät kunnalta poistosuunnitelman laatimista sekä erillistä pysyvien vastaavien hyödykkeiden seurantaa ja poistojen laskentajärjestelmän ylläpitämistä. Vantaan kaupungin 17.12. 2018 voimaan astuneen hallintosäännön (15 luku, § 7) mukaan kaupunginvaltuusto hyväksyy suunnitelmapoistojen perusteet ja kaupunginhallitus hyväksyy hyödyke- tai hyödykeryhmäkohtaiset poistosuunnitelmat sekä vahvistaa poistolaskennan pohjaksi pienhankintarajan.

Poistonalaisia investointeja ovat pysyvien vastaavien muiden hyödykkeiden kuin maa- ja vesialueiden ja sijoitusten hankinnat. Alle 10 000 euroa koskevat hankintamenot budjetoidaan käyttötalousmenoksi.

Taloussuunnitelman poistojen luotettava budjetointi edellyttää, että investoinnit suunnitellaan riittäväällä tarkkuudella ja investointien kuluvan vuoden ennuste sekä suunnitellut valmistumisajat (raken- taminen ja aineeton omaisuus osalta) syötetään taloussuunnittelujärjestelmässä investointien talousarvioon.

Suunnitelmapoistot esitetään toimialan tuloslaskelmaosan poistot -rivillä sekä kaupungin tuloslaskelmissa. Toimialat eivät budjetoi poistoja, vaan järjestelmä laskee ne taseessa olevan käyttöomaisuuden osalta poistosimulaatiolla sekä suunniteltujen investointien talousarviosta. Suunnitelman mukaiset poistot vaikuttavat kaupungin talousarvion tilikauden tulokseen ja liikelaitoksen liikeylijäämään sekä tuloslaskelmasta laskettaviin tunnuslukuihin.

5.2.6 Arvonlisävero

Tavaroiden ja palveluiden hankintamenot budjetoidaan pääsääntöisesti arvonlisäverottomin hinnoin. Kunta saa viiden prosentin suuruisen laskennallisen palautuksen arvonlisäverolain 130 §:ssä tarkoitetuista verottomista terveyden- ja sairaushoitoon sekä sosiaalihuoltoon liittyvistä hankinnoista sekä tällaisen toiminnan harjoittajalle myönnetystä avustuksesta. Laskennalliseen palautukseen oikeuttavista menoista budjetoidaan näin ollen 95 prosenttia laskutuservosta.

Talousarvioon sisältyvät menot, joiden vähennysoikeutta on rajoitettu, esimerkiksi edustusmenot, tulee budjetoida arvonlisäveroineen. Henkilökunnan valvonta-ateriat budjetoidaan arvonlisäveroineen ulkoiselle tilille 441084 Ateriapalveluostot. Ne myös kirjataan suoraan toimialalle alv-koodilla 00. Tällä vältytään kaksinkertaiselta budjetoinnilta. Valvonta-ateriat säilyvät kuitenkin palkkakirjanpidon ajossa.

Rakentamispalvelujen käänteinen arvonlisävero ei aiheuta poikkeuksia budjetointiin. Talouspalvelukeskus on laatinut erillisen ohjeen maankäytön- ja rakentamisen toimialalle rakentamispalveluja koskevien ostolaskujen käsittelystä.

5.2.7 Taloussuunnitelmavuosien 2020–2022 budjetointi

Vantaan kaupungin taloussuunnitelma 2020–2023 valmistellaan uuden 1.1.2020 voimaan tulevan organisaattiorakenteen mukaisesti. Valmistelussa huomioidaan uusille palvelualueille sisältyvät nykyiset tulosalueet. Yksittäisiä toimintoja koskevat päätökset valmistuvat budjettiprosessin edetessä, osittain vasta loppuvuodesta, joten ne sisältyvät nykyisen toiminnan sisälle. Taloussuunnitelman 2020–2023 määrärahojen ja tuloarvioiden kehukset määritetään alustavasti toimialojen ja kaupunginjohtajan välisissä kehysneuvotteluissa huhtikuussa 2019 ja niistä päätetään kaupunginhallituksessa 3.6.2019.

Taloussuunnitelmavuosien 2021–2023 valmistelu perustuu valtuustokauden strategiaan 2018-2021 sisällytettyihin taloustavoitteisiin, jotka muodostavat uuden valtuustokauden talousohjelman. Budjetoitaessa huomioidaan toiminnassa ja volyyymeissä tapahtuvat muutokset. Toimintamenojen kasvun tulee olla perusteltu, esim. palvelutarpeen kasvulla. Lähtökohtana kaikessa toiminnassa on tuottavuuden kasvu ja menokehityksen hallinta. Toimintatuottoihin huomioidaan tiedossa olevat maksujen ja volyymin muutokset sekä suunnitellut kertaluontoiset erät.

5.2.8 Toimialojen taloussuunnitelmien tarkistaminen

Sisäisiä tuloja ja menoja ovat sisäisten suoritteiden ostot ja myynnit sekä sisäiset vuokrat. Sisäisiin tulo- ja menoeriin luetaan myös liikelaitoksen ja kunnan väliset sisäiset korot, peruspääoman tuotto sekä toiminta- ja rahoitusavustukset liikelaitokselle. Sisäiset erät budjetoidaan niille varatuille tulo- ja menotileille. Sisäiset suoritteet laskutetaan ennalta sovittuun hintaan ja ostaja voi vaikuttaa laskutettavien suoritteiden määrään. Sisäisten erien budjetointi tulee perustua myyjän ja ostajan väliseen sopimukseen kaupungin toimialojen välillä tai kaupungin ja liikelaitoksen välillä. Sisäisten tulojen ja menojen on oltava kaupunkitasolla yhtä suuret ja niiden budjetoinnissa tulee olla huolellinen. Määrärahoja ja tuloarvioita ei saa syöttää järjestelmään tiliryhmitasolla. Oikean sisäisen tilin voi tarkistaa voimassa olevasta tililuettelosta.

Sisäisille tileille ei saa kirjata menoja, jotka ovat ulkoista ostoa. Kustannuksia ei jaeta sisäisellä laskutuksella, laskut joko tiliöidään useammalle kustannuspaikalle tai maksavan yksikön menoa oikaistaan muistiotositteella jälkikäteen.

Toimialan tulee tarkistaa SAP -järjestelmästä:

- Toimialan lakkautetuille tulosityksiköille ei ole lukuja talousarviossa, koska budjetoidut toimet saattavat budjetoida lukuja myös lakkautetuille yksiköille.
- Budjettia ei ole syötetty tiliryhmätasolle, koska se jakaa summan mm. sisäisille tileille.
- Nimettömille tileille ei ole syötetty talousarviolukuja.
- Sisäiset tulot ja menot perustuvat ostajan ja myyjän välisiin sopimuksiin, jolloin ne ovat molempien osapuolien tiedossa oikean suuruisina.
- Investointien tulosityksiköille ei ole jäänyt henkilöstömenoja.
- Rakentamisen sisäisille tilausnumeroille on syötetty valmistumiskuukausi- ja vuosi, jotta pois-tot budjetoituvat oikein.
- Budjettiesitys ei ylitä kehystä.

5.3 Investoinnit

Investointiosassa valtuusto käsittelee määrärahat hankeryhmäkohtaisesti. Investointiosaan varataan talousarviovuonna tarvittava määräraha ja lisäksi suunnitelmavuosille arvioitu määrärahan tarve.

Investointiosassa esitetään hankekohtaisesti investointeja koskevat tavoitteet, jossa selvitetään mm. tavoitellaanko palvelutuotannon määrän lisäystä, palvelukyvyyn parantamista vai tuotannon tehostamista. Perustelutietona esitetään hankkeiden kokonaiskustannusarviot. Jos hankkeen tai sen osan toteutuminen viivästyy talousarviossa arvioidusta aikataulusta, tarvittava osa rahoituksesta on otettava seuraavien vuosien talousarvioon. Kaupungin investoinnit suunnitellaan ja esitetään talousarviokirjassa kymmenelle vuodelle. Investoinneista laaditaan perustelut vuosien 2020–2023 osalta. Tilainvestointien budjetointivastuu on tilakeskuksella.

Talousarvion investointiosaan budjetoidaan investointiin saatava rahoitusosuus, joka voi olla valtionosuutta tai muuta rahoitusosuutta. Rahoitusosuus budjetoidaan tuloksi sille vuodelle, jonka aikana oikeus tuloon arvioidaan kunnalle syntyvän. Esim. jälkirahoitteinen valtionosuus budjetoidaan rahoitusosana sille vuodelle, jonka aikana oikeus valtionosuuteen kunnalle syntyy.

Taloussuunnitelman 2020–2023 investointien määrärahojen ja tuloarvioiden kehukset määritetään alustavasti toimialojen kehysneuvotteluissa huhtikuussa ja niistä päätetään kaupunginhallituksessa 3.6.2019.

5.3.1 Investointiosan hankeryhmät

Irtain omaisuus

Pysyvillä vastaavilla (aiemmin käyttöomaisuus) tarkoitetaan jatkuvasti useana tilikautena tuloa tuottavia hyödykkeitä, koneita ja kalustoa sekä atk-ohjelmistoja. Hankintoihin käytetään investointiosan irtaimistomäärärahaa ja yksittäisen laitteen hankintamenon tulee ylittää pienhankintaraja 10 000 €. Laitteen asennus kuuluu hankintameno. Laitteen käytön koulutus ei kuitenkaan ole investointia.

Ensikertainen kalustaminen on irtainta omaisuutta, joka hankitaan kohteen uudisrakentamisen tai perusrakentamisen yhteydessä. Ensikertainen kalustaminen käsitellään yhtenä pysyvien vastaavien kohteena, vaikka sen hankinta kertyisi pidemmällä aikavälillä ja useammista pienemmistä hankinnoista.

Lisähankinnat ensikertaiseen kalustamiseen ovat käyttötalousmenoja. Ensikertaisen kalustamisen suunnitelman mukainen poistolaskenta alkaa, kun koko kalustaminen on valmis.

Toimialan irtaimen omaisuuden hankintaesitykset toimitetaan taloussuunnitteluun toimialan budjet-tienneuvottelumateriaalien yhteydessä.

Aineeton omaisuus

Aineettoman omaisuuden investoinnit suunnitellaan vuosille 2020–2029. Tietohallinto luo toimialojen esityksistä tuottavuuspriorisointiin pohjautuvan esityksen uudeksi investointiohjelmaksi tietohallin-non ohjausryhmään hyväksyttäväksi vuosille 2020–2023. Aineettoman omaisuuden budjetointivastuu on tietohallinnon palvelukeskuksella ja määrärahat budjetoidaan kohdetasolla (sisäinen tilaus). Ai-neettomien hyödykkeiden hankintamenoista, muun muassa muista pitkävaikutteisista menoista, teh-tävät poistot aloitetaan yleensä heti menojen syntymistilikautena.

Osakkeet ja osuudet

Osakkeiden ja osuuksien budjetointivastuu on taloussuunnittelulla, joka pyytää tiedot toimialoilta. Ti-lakeskus vastaa kaupungin omistamien asunto- ja kiinteistöyhtiöiden osakkeiden myyntitulojen (sekä käyttötalouteen budjetoitavat myyntivoitot, että investointiosan tuloiksi budjetoitavat tasearvot) ar-viointista ja budjetoinnista.

Rakentaminen

Tilakeskus vastaa uudisrakentamisen, korjausrakentamisen ja vuokra- ja osaketilojen muutostöiden budjetoinnista investointiosaan kohdetasolla (sisäinen tilaus). Tarkemmat ohjeet luvussa 5.4.3.

Kiinteä omaisuus ja julkinen käyttöomaisuus

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala vastaa kiinteän omaisuuden sekä julkisen käyttö-omaisuuden hankeryhmien budjetoinnista.

5.3.2 Toimitilainvestointien valmistelu

Toimitilaesitysten tulee perustua kaupunginvaltuuston 24.9.2018 hyväksymään Vantaan kaupunkita-soiseen palveluverkkosuunnitelmaan 2018–2027 sekä taloussuunnitelmaesitysten laadinnan yhtey-dessä tarkistettuihin toimialakohtaisiin palvelutarpeisiin.

Tilakeskus valmistelee toimialojen päivitetystä toimitilainvestointiesityksistä koosteen, jota käsitel-lään palveluverkkosuunnittelun workshoppeissa sekä hankejohtoryhmissä. Palveluverkkosuunnittelu-prosessissa valmistellut päivitetyt toimialojen toimitilainvestointiesitykset käyttötalousvaikutuksi-neen käsitellään lautakunnissa talousarviokäsittelyn yhteydessä. Kaupunkitasoinen investointiryhmä (hankejoto) sopeuttaa investointiesitykset investointikehykseen käymällä yksityiskohtaisesti läpi toi-mitilainvestointiesitysten päivitykset sekä kunnallistekniset hankkeet ja päättää keskeisistä talous-suunnitelmakauden investointiesityksistä. Toimitilainvestointiesitys sisällytetään kaupunginjohtajan taloussuunnitelmaesitykseen 2020–2023.

Muutosesitykset voimassaolevaan toimitilainvestointiohjelmaan laaditaan tilakeskuksen toimialoille 24.1.2019 lähettämän ohjekirjeen mukaisesti (liite 8).

Investointiesitys tehdään sähköisesti Optimaze kiinteistönhallinnan Modelspace -järjestelmään erillisen käyttöohjeen mukaisesti (liite 9).

- Uusi esitys luodaan lisäämällä investointisuunnitteluosioon esitys täyttämällä tyhjään esityksen ominaisuudet-ikkunaan kaikki tarvittavat tiedot.
- Investointiohjelmassa oleviin hankkeisiin esitettävät muutokset (esim. ajalliset, laadulliset tai laajuuteen liittyvät) tehdään järjestelmän investointisuunnitteluosiosta löytyvään aikaisemmin luotuun esitykseen tallentamalla muuttuvat tiedot ko. kenttiin vanhojen tietojen päälle.

Toimialat tekevät kaikki toimialan johdon hyväksymät toimitiloihin liittyvät toimitilainvestointiesitykset kootusti 28.2.2019 mennessä kiinteistönhallinnan Modelspace -järjestelmään edellä olevan ohjeen mukaan.

Investointiohjelman valmistelun yhteydessä toimialoilta pyydetään myös investointien käyttötalousvaikutusten arviot (toimintakustannukset ja irtaimistokustannukset). Arviointi tehdään ensivaiheessa uuteen investointiesitykseen sekä myöhemmin myös koontina Risto Adlerille. Koonti laaditaan palveluverkkosuunnitteluprosessissa toukokuun loppuun mennessä priorisoiduista toimitilahankkeista. Arviot liitetään myös lautakuntien talousarvioesityksiin.

Käyttötalousvaikutusten arviointimateriaali palautetaan Risto Adlerille 16.8.2019 mennessä. Arviot liitetään syksyllä lautakuntien talousarvioesityksiin.

Vuosikorjaustyöesitykset vuodelle 2020 tehdään erikseen toimitettavan ohjeen mukaisesti kiinteistönhallinnan Manager -järjestelmään. Vuosikorjaustyöesitykset koskevat alle 10 000 e korjaustöitä.

Lisätietoja investointiohjelmasta ja -esityksistä tilakeskuksessa antavat:

- Hankeohjelmoija Risto Adler
- Pihavastaava Marika Suotula (pihat)
- Keittiöasiantuntija Tarja Aaltola (keittiölaitteet).

6 Tietojärjestelmäinvestointiesitykset ja käyttötalouteen vaikuttavat ICT menot

Tietohallinto esittää keskitetysti määrärahat palvelutoiminnan kehittämiseen liittyvien suunnitelmien sekä toimialojen toimittamien esitysten perusteella.

Jotta tietohallinto voi tehdä talousarvioesityksen tarvittavista määrärahoista vuodelle 2020, toimialojen on toimitettava sille hanke-ehdotukset ja käyttötalousarviot. Toimialat syöttävät hanke-ehdotukset uudella tavalla projektisalkkujärjestelmän ideasalkkuun (Thinking Portfolio) 15.3.2019 mennessä. Toimialojen on toimitettava käyttötalousarviot uusista toimipisteistä, laitteista ja tietoliikenteestä (liitteet 10 ja 11) tietohallinnon ICT-palvelukoordinaattoreille 29.3.2019 mennessä. Tätä ennen hanke-ehdotukset ja käyttötalousarviot tulee käsitellä yhdessä ICT-palvelukoordinaattoreiden kanssa.

ICT-investoinnit vuodelle 2020 käsitellään ICT-hankejohtoryhmän kokouksissa vuoden 2019 aikana.

6.1 Tietojärjestelmäinvestoinnit

Toimialan tulee valita hankeideoistaan parhaat tuottavuusideat ja pakolliset lakisääteiset muutokset. Myös lakisääteisistä muutoksista tulee täyttää idean esittely ideasalkkuun. Jos toimialalla/tulosalueella on digisuunnitelmia, on tässä yhteydessä hyvä esittää sen mukaiset hanke-ehdotukset ja päivittää uudet hankeideat digisuunnitelmaan yhdessä Tietohallinnon kanssa.

Toimialan hanke-ehdotuksista tulee täyttää ideasalkkuun (Thinking Portfolio <https://www.thinking1.com/portfolio/>) idean esittelyt, jotka on käsitelty toimialan omassa johtoryhmässä ja jotka toimialan talous- ja hallintojohtaja on hyväksynyt. Muiden kuin lakiin perustuvien uusien hankkeiden tulee täyttää kaupungin säästöperusteet eli hankkeen on maksettava itsensä takaisin neljässä vuodessa. Toimialan tulee tehdä omille hankkeilleen keskinäinen priorisointi ideasalkussa.

Ideasalkun käyttöohje: [Ideasalkun TAE2020-käyttöohje](#). Tunnukset tulee tilata ohjeen perusteella mahdollisimman pian.

Kaikkien investointiohjelman hanke-ehdotusten tulee sisältää kustannushyötylaskelma, joka täytetään ideasalkkuun. Mikäli toimiala esittää investointiohjelman ehdotuksen aiempien vuosien tuotejonosta, tulee myös ko. ehdotus syöttää ideasalkkuun ja päivittää laskelma. Tuotejono, aiemmin esitetty ideat ja kustannushyötylaskelmat on saatavilla ICT-palvelukoordinaattoreiden kautta. Toimialojen tulee lunastaa päättäneiden investointien osalta kustannushyötylaskelmissaan ilmoittamansa hyödyt.

Investointiohjelman optimaalista käyttöä varten valmistellaan tuotejonossa investointiohjelman ulkopuolella olevat korkeintaan 1-3 tärkeintä hanketta kilpailutusasiakirjojen osalta mahdollisimman valmiiksi vuoden aikana tapahtuvaa optimointia varten. Tietohallinto käynnistää hankkeiden valmistelun.

Hanke-esityksiin liittyvät hankkeen aikaiset koulutustarpeet on esitettävä ideasalkussa kustannushyötylaskelmassa. Hankkeen aikaiset koulutuskulut (pääkäyttäjä- ja loppukäyttäjäkoulutukset) ovat käytötalousmenoja, johon toimialojen tulee varautua.

Tietohallinto luo toimialojen esityksistä tuottavuuspriorisointiin pohjautuvan esityksen uudeksi investointiohjelmaksi ICT-hankejohtoryhmään päätettäväksi.

6.2 Käyttötalous

Käyttötalouteen liittyviä kustannuksia ovat mm. tietojärjestelmien hankintaan liittyvät ylläpito- ja käyttömenot, käyttöoikeusmaksut, työasemahankinnat sekä mahdolliset tietoliikennekuluihin vaikuttavat seikat (esim. uudet toimipisteet). Hankkeisiin liittyvät käyttötalousarviot tulee toimittaa ideasalkkuun.

Vain Käyttötalouteen liittyen, toimialan on ilmoitettava liitteenä olevilla pohjilla ICT-palvelukoordinaattoreille uusista kohteista/laitteista seuraavat tiedot (Liite 1: Muutokset toimipisteissä ja työasemissa ja Liite 2: Tietoliikennemuutokset):

- Täysin uusi toimipiste, johon tarvitaan uudet laitteet (IT ja AV), kuten myös isommat muutot
- Henkilöstömäärän lisäykset
- Erityistarpeet, jotka vaikuttavat olemassa oleviin leasing-laitteisiin (esim. toimintatavan muutos, leasing-ajan keskeytys ja toimialan itsensä kustantamien laitteiden kuten tablettien ottaminen tilalle)

Huom! Tietohallinto sitoutuu ajoissa ilmoitettuihin ja sovittuihin muutoksiin, mikäli tietohallinnon käyttötalousvaikutukset huomioidaan. Muussa tapauksessa palvelutasoa ja rahoitusta ei voida luvata. Toimialojen tulee itse varautua omassa talousarviossaan seuraaviin käyttötalouskuluihin:

- AV-laitteisto.
- Mobiili- ja tablettipäätelaitteista aiheutuvat hankinta- ja käyttökulut.
- Puhelinliikenteestä aiheutuvat kulut.
- 4G-yhteyksien käytöstä ja vuokrista aiheutuvat kulut.
- Vakioimattomat, yksittäisissä työasemissa tai vain joissakin yksiköissä käytössä olevat ohjelmat (esim. Adobe-julkaisutuotanto- ja kuvankäsittelyohjelmat, koulujen opetusohjelmat).
- Tulostuskustannukset osana pilvitulostusratkaisua.
- Leasing-työasemien osalta laitteilla on vuokra-ajan kattava laajennettu takuu. Takuun jälkeisistä työasemien tarvikkeisiin tai huoltokuluihin kuluista menoista vastaa käyttäjäyksikkö.
- Kannettaviin tarvittavat lisätarvikkeet: näppäimistöt, telakat, ergonomiahiiret ja laukut sekä lisä- ja erikoisnäytöt.
- Lisätarvikkeiden osalta takuun jälkeiset tarvikkeisiin tai huoltokuluihin kuluvat menot.
- Palauttamatta jääneet tai kadonneet leasing-laitteet.
- Mahdolliset työasematoimitukseen liittyvien lisätöiden, -asennuksien, -ohjelmien tai -palvelujen kustannukset (esim. koulu- ja päiväkotikohtaiset opetusohjelmat).
- Ulkopuolisten hallintojen tietojärjestelmien ylläpito-, käyttö- tai tukikulut (esim. Trafin ajoneuvorekisteri, ulkoisten tiedonhakupalveluiden käyttö, Lupapiste, Klinik Pro, SocFinder).
- Toimialojen varaamien domain-nimien vuokrat ja niihin liittyvät www-palvelu- yms. kustannukset.
- Tietotekniikan käyttöön liittyvät koulutuskulut ja ohjelmien koulutuskulut.
- Hankkeiden pääkäyttäjä- ja loppukäyttäjäkoulutuksien kulut.
- Toimialat varautuvat käyttötaloussuunnitelmissaan Tiedolla johtamisen ratkaisun mahdolliseen lisäkäyttöön (7 € / käyttäjä / kk).

6.3 Tukea valmisteluun ICT-palvelukoordinaattoreilta

- Sivistystoimen toimiala: Helge Finnberg
- Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala: Jyrki Usva
- Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala: Juha Tuukkanen
- Kaupunginjohtajan toimiala: Piia Koskenoja
- Konsernipalvelut: Piia Koskenoja
- Asukaspalvelut: Ismo Riikonen
- Keski-Uudenmaan pelastuslaitos: Rauni Kudia
- Suun terveydenhuolto: Rauni Kudia
- Vantaan työterveys: Rauni Kudia

7 Liikelaitoksen talousarvion ja -suunnitelman valmistelu

Kaupungin liikelaitoksia ovat Keski-Uudenmaan pelastuslaitos, Suun terveydenhuollon liikelaitos sekä Vantaan Työterveys liikelaitos (31.5.2019 saakka).

Liikelaitoksen talousarviossa noudatetaan samoja talousarvioperiaatteita kuin kunnan ja kuntayhtymän talousarviossa. Talousarvio laaditaan kalenterivuodeksi. Taloussuunnitelma laaditaan vähintään kolmeksi vuodeksi eteenpäin. Talousarviovuosi on suunnittelukauden ensimmäinen vuosi. Menot budjetoidaan suoriteperusteisesti tai sitä vastaavalla tavalla ja tulot budjetoidaan suunnitteluvuodelle, jolloin ne toteutuvat.

Liikelaitoksen johtokunnan on valmisteltava liikelaitoksen talousarvio ja -suunnitelma ja esitettävä se valtuustolle sen päättämässä aikataulussa. Esitys liitetään osaksi kaupunginhallituksen esitystä kaupungin talousarvioksi ja suunnitelmaksi valtuustolle.

Kaupunginhallitus voi esittää muutoksia johtokunnan esitykseen vain kuntalain 120 §:n tarkoittamissa liikelaitosta sitovissa erissä, mutta ei voi muilta osin esittää muutoksia johtokunnan esitykseen liikelaitoksen talousarvioksi ja -suunnitelmaksi.

Kaupunginvaltuusto että johtokunta asettavat liikelaitokselle sitovia tavoitteita. Valtuuston toimivallasta liikelaitoksen tavoitteiden asettamisessa säädetään kuntalain 14 §:ssä ja johtokunnan toimivallasta tavoitteiden asettamisessa kuntalain 67 §:ssä. Sekä valtuuston että johtokunnan liikelaitokselle asettamat tavoitteet esitetään liikelaitoksen talousarviossa, ja ne tulee erottaa toisistaan selkein merkinnöin.

Kaupunginvaltuusto voi hyväksyessään kunnan talousarvion ja -suunnitelman muuttaa johtokunnan esitystä liikelaitoksen tavoitteista ja liikelaitosta sitovista eristä kunnan talousarviossa ja -suunnitelmassa. Johtokunnan on otettava huomioon valtuuston tekemät muutokset liikelaitoksen budjetin sitoviin eriin viimeistään käyttösuunnitelmaa hyväksyessään. Menettely vastaa kunnan muiden tehtävien budjetointia, missä lautakunnat voivat lopullisesti hyväksyä käyttösuunnitelmat vasta sen jälkeen, kun valtuusto on hyväksynyt kunnan talousarvion ja -suunnitelman.

Liikelaitoksen talousarvion hyväksymisen takarajasta säädetään kuntalaissa (Kuntal 67.3 §). Johtokunnan on päätettävä liikelaitoksen seuraavan vuoden talousarviosta viimeistään vuoden loppuun mennessä.

Kaupungin talousarviossa esitetyissä liikelaitosten tuloslaskelma-, investointi- ja rahoituslaskelmissa on määritelty erät, jotka ovat sitovia kaupunginvaltuuston nähden. Liikelaitokset raportoivat sitovien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta osavuositarkastuksissa, tilinpäätöksessä sekä toimintakertomuksessa.

Liikelaitoksen talousarvioon tehtävistä muutoksista päättää johtokunta. Johtokunnan on otettava huomioon valtuuston liikelaitokselle asettamat tavoitteet ja liikelaitosta sitovat erät kunnan talousarviossa. Kunnan talousarviossa liikelaitosta sitoviin eriin tehtävistä muutoksista päättää valtuusto. Kaupungin talousarviovalmistelun laajuudesta johtuen liikelaitosten johtokuntien hyväksymän talousarvion tulee noudattaa kaupungin aikatauluja, siten että talousarviot ja käyttösuunnitelmat vastaavat valtuuston talousarviota koskevia päätöksiä. Muutokset liikelaitosten talousarviossa muuttavat kaupunki, rahasto ja liikelaitokset yhdistettävän tuloslaskelma lukuja talousarviossa, joten ne tulee toteuttaa kaupunkitasoisen käyttösuunnitelmien hyväksynnän jälkeen tai huomioida talousarviovuoden ennusteissa.

Liikelaitokset noudattavat tämän ohjeen mukaisia budjetointiohjeita sekä tehtäväalueita koskevia tekstiohjeita.

8 Konserni kunnan talousarviossa

Kuntalain (410/2015) 14 §:ssä korostetaan valtuuston asemaa ja kokonaisvastuuta kunnan toiminnasta ja taloudesta. Valtuusto vastaa kuntastrategiasta, jossa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Kunnan toimintaan kuuluu 6 §:n tarkoitetuin tavoin kaikki toiminta, jossa kunta on mukana. Kunnan oman organisaation lisäksi strategiassa on arvioitava pitkän

aikavälin tavoitteita koko kuntakonsernissa, kuntien yhteistoiminnassa sekä sopimukseen ja rahoittamiseen perustuvassa toiminnassa.

Valtuusto vastaa kunnan strategisesta päätöksenteosta, koko kuntakonsernin tavoitteiden asettamisesta, toiminnan ja talouden tasapainosta sekä toiminnan arvioinnista ja seurannan järjestämisestä. Kuntalain 39 §:n mukaan kunnanhallitus vastaa kunnan toiminnan omistajaohjauksesta. Omistajaohjauksella ja konserniohjeilla on huolehdittava siitä, että kunnan tytäryhteisön hallituksessa otetaan huomioon kuntakonsernin kokonaisuus.

Uudistetun kuntalain tavoitteena on ollut luoda kokonaisvaltainen näkökulma kunnan toimintaan, jolloin taloudellisen tilanteen arvioimisessa tulisi näkyä peruskunnan talouden lisäksi selkeästi myös kunnan toiminta ja vastuut kuntakonsernina ja kuntayhtymissä.

Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

8.1 Konsernin vastuut ja velvoitteet

Koska valtuuston tulee talousarviota hyväksyessä ottaa huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet, liitetään talousarvioon ja -suunnitelmaan 2020–2023 luku Kuntakonserni 2020–2023. Luvussa esitetään:

1. Konsernirakenne 30.9.2019

2. Konsernirakenteeseen suunnitellut muutokset taloussuunnitelmakaudella 2020–2023

3. Konsernin investoinnit taloussuunnitelmakaudella 2020–2023

Investoinnit esitetään taulukkomuodossa. Taulukkoon sisällytetään kaupungin investoinnit yhteensä, merkittävien tytäryhteisöiden investoinnit yhteisöittäin, muiden tytäryhteisöjen investoinnit yhteensä sekä kuntayhtymien investoinnit TS 2019–2022 mukaisesti. Luvut esitetään omistuosuuksien mukaisena osuutena yhteisön investoinneista (konsernitilinpäätöksen mukaisesti). Taulukossa tulee olla sarakkeet TP2017, TP2018, TA2019, TA2020, TS2021, TS2022

4. Kaupungin ja tytäryhteisöjen lainakannankehitys taloussuunnitelmakaudella 2020–2023

Lainakanta esitetään taulukkomuodossa. Taulukkoon sisällytetään kaupungin lainakanta, merkittävien tytäryhteisöjen lainakanta yhteisöittäin, muiden tytäryhteisöjen lainakanta yhteensä sekä kuntayhtymien lainakanta TS 2019–2022 mukaisesti. Luvut esitetään omistuosuuksien mukaisena osuutena yhteisön lainakannasta (konsernitilinpäätöksen mukaisesti). Taulukossa tulee olla sarakkeet TP2017, TP2018, TA2019, TA2020, TS2021, TS2022

5. Konserniyhteisöille myönnetty ja suunnitellut takaukset tekstinä sekä taulukkona

8.2 Tytäryhteisöille asetettavat tavoitteet

Kuntalain 14 §:n mukaan valtuusto päättää kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista sekä konserniohjauksen periaatteista. Valtuusto voi asettaa tavoitteita konsernijohtolle koskien tytäryhteisöjen toiminnan ohjausta ja valvontaa. Vastaavaa menettelyä sovelletaan myös kuntayhtymän ja liikelaitoskuntayhtymän konserniohjauksessa.

Valtuuston ohjaus ei kuitenkaan sido oikeudellisesti tytäryhteisöjä. Tavoiteasettelu tässä tarkoituksessa on luonteeltaan välillistä, pääomistajan tahdon esiintuomista. Valtuuston tavoiteasettelu voi koskea tytäryhteisön asemaa, toiminnan laajuutta ja toimintaedellytyksiä tai palvelun laatua, hinnoitteluperiaatteita taikka pääoman tuottovaatimuksia. Tytäryhteisöille asetettavat tavoitteet tulee pääsääntöisesti ottaa kunnan voimassa olevaan talousarvioon ja -suunnitelmaan. Tytäryhteisöjen tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan osavuosisikatsausten yhteydessä.

Kaupungin konserniohjaus- ja valvonta valmistelee tytäryhteisöille asetettavat tavoitteet osaksi Vantaan kaupungin taloussuunnitelmaa 2020–2023. Kaupunginhallituksen yleisjaoston tehtävänä on tehdä esityksiä ja antaa toimintaohjeita kaupunkikonsernin yhteisöille asetettavista toiminnallisista ja taloudellisista tavoitteista. Tavoitteiden yhteydessä esitetään myös merkittävien yhteisöjen investointiohjelman sisältö. Tavoitteet tulee valmistella talousarvioneuvotteluihin mennessä.

Kaupungin konserniohjaus- ja valvonta ja talouspalveluiden konsernilaskenta sekä rahoitus laativat konsernirakenteen kuvauksen, muutokset konsernirakenteessa sekä taulukot kuntakonsernin investoinneista, lainakannan muutoksista sekä takauksista.

Merkittävimpiä tytäryhteisöjä koskevat tavoitteet ja investoinnit esitellään valtuuston iltakoulussa 26.9.2019

9 Budjetointijärjestelmä

9.1 Järjestelmän rakenne

Talousarvio ja -suunnitelma laaditaan SAP-budjetointijärjestelmässä. Budjetointijärjestelmä sisältää henkilöstömenosuunnittelun, muun käyttötalouden suunnittelun, investointisuunnittelun sekä rahoituserien suunnittelun.

Budjettiluvut syötetään toimialojen toimesta sekä talousarviovuodelle 2020 että taloussuunnitelma vuosille 2021–2023. Jatkovuosien luvut tulee suunnitella vähintään talousarviokirjan palvelualueen mukaisille tehtäville tiliryhmään kuuluvalla tilillä.

Suunnitteluhierarkia koostuu seuraavista tasoista:

- yritys (esim. Vantaan kaupunki, Keski-Uudenmaan pelastuslaitos, Marja-Vantaa rahasto)
- toimiala (esim. Sosiaali- ja terveystoimi)
- palvelualue sekä yhteiset palvelut ja talous- ja hallintopalvelut
- tulosyksikköryhmät (toimialojen määrittelemä)
- tulosyksikkö, taso jolle budjetoidaan

Talousarviokirjaan kootaan Vantaan kaupungin osalta tehtäväalueetasoiset tiedot sekä lisäksi yritystason tiedot liikelaitoksista ja rahastoista. Investoinnit esitetään talousarviokirjassa hankeryhmittäin aiemman käytännön mukaisesti.

Jokaisella toimialalla, liikelaitoksella ja rahastolla tulee olla nimettynä yksi tai useampi SAP-budjetoinnin pääkäyttäjä, jotka vastaavat siitä, että budjetointiprosessi etenee ko. organisaatiossa kaupunkitason valmisteluaikataulun ja -ohjeistusten mukaisesti, ja että budjetointiluvut ovat kokonaisuuden osalta oikein koko suunnittelukaudelle.

Toimialojen SAP-budjetoinnin pääkäyttäjät vastaavat osaltaan siitä, että toimialan budjetoijilla on tarvitsemansa käyttöoikeudet ja riittävä järjestelmän käytön osaaminen budjetointiprosessin käynnistytessä. Taloussuunnittelu järjestää keskitetysti budjetointijärjestelmän koulutuksia toimialojen ilmoittamien tarpeiden mukaisesti.

9.2 Suunnitteluhierarkian ylläpito

Taloussuunnitelma 2020–2023 laadintaa varten on suunnitteluhierarkia muutettu vastaamaan Uusi Vantaa organisaation mukaisia toimialoja ja palvelualueita. Jotta taloussuunnitelmaprosessi pysyy aikataulussaan, ei suunnitteluhierarkiaan tehdä valmisteluaikana enää isoja muutoksia. Tämä käytäntö on poikkeuksellinen organisaatiomuutoksen laajuudesta johtuen sekä tarvittavien käyttöoikeusroolien varmistamiseksi taloussuunnittelujärjestelmän käyttäjille taloussuunnitelman 2020-2023 laadinnan käynnistymiseksi.

Taloussuunnitteluorganisaation tulosyksiköiden lisäykset, muutokset ja kohdennukset haetaan Efecte SSP:n kautta. Vakiohierarkiaan tehtävät muutokset toteutetaan talouspalvelukeskuksessa, ja niiden kohdistusten muutokset suunnitteluhierarkiaan taloussuunnittelussa. Tulosyksiköt kytketään Efectessä ilmoitetun mukaisesti suunnitteluhierarkiaan.

Tulosyksikköhierarkiassa tapahtuneet muutokset kuluvin vuoden osalta suunnitteluvuoteen nähden tulee kohdistaa tulosyksiköittäin suunnitteluvuoden tulosyksikköryhmään. Taloussuunnittelu päivittää suuret organisaatiomuutokset suunnitteluhierarkiaan yhteistyössä talouspalvelukeskuksen ja toimialan kanssa. Poikkeuksena taloussuunnitelman 2020–2023 laadinta, jolloin muutokset toteutetaan pääosin Uusi Vantaa organisaation vaatimilla muutoksilla. Muista muutoksista tulee olla yhteydessä taloussuunnitteluun. SAP-pääkäyttäjät antavat lisäohjeita hierarkiamuutosten huomioinnista käyttösuunnitelmien osalta.

Tavoiterivihierarkian ylläpito

Uusista avattavista tileistä on lähetettävä tieto taloussuunnitteluun ja talouspalvelukeskukseen, jotta ne voidaan päivittää tavoitehierarkiaan.

9.3 Talousarvioprosessin päävaiheet SAP järjestelmässä

- Ennen kuin järjestelmässä voidaan aloittaa budjetointi taloussuunnittelun pääkäyttäjä
 1. vaihtaa suunnittelukauden seuraavalle taloussuunnitelmakaudelle
 2. henkilöstömenosuunnitteluun ladataan huhtikuun palkanmaksun mukaiset budjetoidut toimet
 3. järjestelmään päivitetään sivukulut tarkistettujen sivukuluprosenttien mukaisesti sekä
 4. lisää laskentaa varten mahdollisen palkankorotusprosentin.
- Toimialat tarkistavat TS laadintaohjeen sekä muun ohjeistuksen mukaisesti
 1. budjetoidut toimet ja tekevät tarvittavat korjaukset tämän ohjeen luvun 5.3.2 mukaisesti.

2. Muut kuin budjetoitujen toimien henkilöstömenot syötetään henkilöstömenosuunnittelun lukittujen tilien lomakkeen kautta.
3. Muiden kuin henkilöstömenojen määrärahat voi toimialan pääkäyttäjä kopioida edellisestä käyttösuunnitelmasta. Huomioitava, että valintaan on otettava koko tiliväli 300000-999999 ja mahdollisesti määritelty korotusprosentti korottaa kaikkia tilejä. Kopiointitoiminto jättää kopioimatta tilivälivalinnasta huolimatta mm. henkilöstömenot, sisäiset vuokrat ja poistot. Toimialan on myös huomioitava, että käyttösuunnitelma on laadittu tarkemmalle tasolle kuin talousarviota on tarkoitus laatia.
4. Sisäiset vuokrat ladataan järjestelmään taloussuunnittelun pääkäyttäjän toimesta tilojen tarkistusprosessin jälkeen. Tarkempi ohje kohdassa 5.3.3 Sisäiset vuokrat.
5. Toimialat tekevät keskitetysti toimialaesityksestä lautakuntapäätöksen SAP:iin ja tarkistavat, että se on kaupunginhallituksen päättämän kehyksen mukainen.
6. Lautakuntakäsittelypäivien jälkeen toimialat tekevät järjestelmään uuden lautakuntapäätöksen.
7. Taloussuunnittelussa jatkuu talousarvion valmisteluprosessi. SAP Taloussuunnittelu lukitaan toimialoilta tässä vaiheessa.
8. Toimialoille ilmoitetaan milloin käyttösuunnitelman laadinnan voi aloittaa.

10 Liitteet

- Liite 1 Taloussuunnitelman 2020–2023 ja sitovien tavoitteiden laadintaprosessin aikataulu (Pdf)
- Liite 2 Toimialan ja tulosalueen tulokorttipohjat (Excel)
- Liite 3 Toimialan ja tulosalueen tulokortin tiivistelmä (PowerPoint)
- Liite 4 Tulosalueen henkilöstö- ja henkilöstömenosuunnitelma 2020–2023 (PowerPoint)
- Liite 5 Koulutussuunnitelmapohja 2020 (Excel)
- Liite 6 Mallitekstipohjat toimiala ja tehtäväalue yhteensä 2020 (Word)

Henkilöstömenosuunnittelu

- Liite 7 Uudet budjetoidut toimet (Excel)

Toimitilainvestoinnit

- Liite 8 OHJE toimitilainvestointiohjelma 2020 (Pdf)
- Liite 9 Ohje Modelspace–Vantaan investointisuunnittelu 2020 (Pdf)

Tietohallinnon investoinnit

- Liite 10 Muutokset toimipisteissä ja työasemissa (Excel)
- Liite 11 Tietoliikennemuutokset (Excel)